

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschiјnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

WETGEVING IN BENELUXVERBAND(*)

door dr. H. BUCKINX, directeur-generaal bij het Ministerie van Justitie

Ik neem mij voor U hier een overzicht te geven van het wetgevend werk in het raam van Benelux, U in grote trekken mee te delen wat er op dit stuk werd gedaan en gedaan wordt, U te wijzen op de moeilijkheden die dienen overwonnen te worden en te tonen hoe in het algemeen een Beneluxrecht tot stand komt.

De eenmaking van het recht heeft sedert een honderdtal jaren een opgaande lijn gevolgd en is, niettegenstaande de talrijke politieke antagonismen, tot concrete resultaten gekomen, dank zij geduldige en volgehouden pogingen om de rechtsprincipes nader tot elkaar te brengen, met het oog op de berechtiging van de geschillen. In deze beweging tot eenmaking hebben de Beneluxlanden recht op een ereplaats en de rol die ze gespeeld hebben verdient wel enige toelichting.

De eenmaking van het recht kan onder twee oogpunten worden beschouwd:

- dat van eenvormige regels voor de oplossing van wetsconflicten;
- dat van eenvormige wetten.

De aanneming door een zeker aantal Staten van identieke of gelijkaardige regelen voor de toepassing van een bepaalde wet, wanneer een rechtstoestand vreemde elementen omvat, schept een zekerheid voor de burgers en maakt een eerste hoewel schuchtere poging uit tot eenmaking van het recht, daar de nationale wetten immers blijven bestaan in al hun verscheidenheid. Alvorens de Staten ertoe gebracht worden gemeenschappelijke principes van internationaal privaatrecht aan te nemen, dienen nochtans ernstige bezwaren uit de weg geruimd te worden, die het gevolg zijn van hun eigen opvattingen en van het verschil van hun sociale en economische toestanden.

West-Europa heeft slechts langzaam zijn politieke

unificatie bereikt en voordat dit gebeurde bestonden er talrijke plaatselijke of gewestelijke gewoonterechten, die dikwijls in conflict kwamen. Het was noodzakelijk aan die conflicten een oplossing te geven op grond van een gemeenschappelijk internationaal privaatrecht. Zo werden de rechtbanken er dan ook toe gebracht een recht toe te passen dat niet het hunne was. Herinneren wij eraan dat op het einde van de zeventiende eeuw, toen de gewoonten van onze streken geboekt waren en gehomologeerd overeenkomstig de ordonnantiën van Karel V dd. 1531 en van de Aartshertogen d.d. 1611, wij nog 42 gewoonterechten in gebruik hadden in het hertogdom Brabant, 43 in het graafschap Vlaanderen en 10 in het graafschap Henegouwen.

In 1869 wordt te Gent «La Revue de Droit international et de Législation comparée» opgericht door Asser en Rolin Jaquemyns en daarna voortgezet door de Visscher tot 1939.

In 1873 richtten rechtsgeleerden uit talrijke landen «l'Institut de droit international public et privé» op, dat vervolgens de benaming aannam van «l'Institut de Droit international». Albéric Rolin speelde een voorname rol in het jaarboek dat het Instituut uitgaf tot in 1923.

In 1908 is het de komst van het «Institut belge de droit comparé», waarvan de «Revue de Droit international et de Droit comparé» nog steeds verschijnt na tweemaal haar titel licht gewijzigd te hebben.

Citeren wij nog de Vereniging voor de vergelijking van de studie van het Recht van België en Nederland met haar jaarboek en haar uiterst belangwekkende preadviezen over strafrecht, strafprocedure, burgerlijk en handelsrecht en publiek recht. En tenslotte het Tijdschrift voor Privaatrecht uitgegeven te Gent en het Belgisch Tijdschrift voor internationaal recht uitgegeven te Brussel, het eerste vanaf 1964 en het tweede vanaf dit jaar.

Terwijl ons land kan wijzen op zijn studiën op academisch niveau inzake internationaal privaatrecht, heeft Nederland zich bijzonder laten opmerken door

(*) Tekst van een voordracht gehouden op 21 mei 1965 voor de Conferentie der Jonge Balie te Tongeren. Voor kort verslag zie dit weekblad, nummer van 13 juni 1965, kol. 1. Als directeur-generaal van het Bestuur der wetgeving bij het Belgisch Ministerie van Justitie, was de h. Buckinx persoonlijk betrokken bij het uitwerken van deze wetgeving. N.v.d.R.

de initiatieven die het in dezen genomen heeft door het doen tot stand komen van internationale verdragen.

In 1874 stelt Nederland een conferentie voor met het oog op het uitwerken van eenvormige regelingen aangaande de bevoegdheid der rechtbanken van de verschillende Staten. Die poging mislukt echter en het is pas 18 jaar later, in 1892, dat de Nederlandse regering bij de vreemde regeringen een nieuw voorstel doet voor de bijeenroeping van een conferentie in Den Haag.

De besprekingen in deze conferentie leiden tot de aanneming van een bepaald aantal regelen bestemd om de wetsconflicten op te lossen inzake huwelijk, voogdij, faillissement, erfenis, testament en procedure.

De betrokken regeringen lichten uit de aangenomen resoluties datgene wat betrekking heeft op de procedure en zo ontstaat de conventie van 14 november 1896 betreffende de gemeenschappelijke regelen aangaande de internationale mededelingen van gerechtelijke akten en rogatoire commissies, het ontslaan van borgstelling en de kosteloze rechtsbijstand. Die conventie wordt daarna nog tweemaal gewijzigd.

Een derde conferentie bijeengeroepen in 1900 leidt tot het aannemen van de drie Conventies, dd. 12 juni 1902 betreffende de wetsconflicten inzake huwelijk, echtscheiding en voogdij over minderjarigen.

Uit een vierde, in 1904, ontstaan op 17 juli 1905 de Conventies aangaande de gevolgen van het huwelijk op de rechten en verplichtingen van de echtgenoten in hun persoonlijke betrekkingen en op de goederen van de echtgenoten, aangaande de erfenissen, de testamenten en schenkingen en de voogdij over meerderjarigen (ontzetting en gerechtelijk raadsman).

Twee nieuwe conferenties hebben plaats in Den Haag in 1925 en in 1928, en na de oorlog, een 7de, een 8ste, een 9de en een tiende. Zij hernemen de vroegere beslissingen om ze te amenderen. Zij wijden zich daarenboven aan nieuw werk en brengen een vijftiental overeenkomsten tot stand zoals het verdrag nopens de erkenning van de rechtspersoonlijkheid van vreemde vennootschappen, verenigingen en stichtingen, de conventie tot regeling van de wetsconflicten tussen de nationale wet en de wet van de woonplaats, de conventie aangaande de erkenning en het tenuitvoerleggen van de beslissingen inzake onderhoudsverplichtingen jegens de kinderen, vier andere over de testamenten, de bescherming van de minderjarigen, de adoptie, de aanwijzing van gerechten, enz...

Betekent dit dat er geen keerzijde is aan de medaille? Geenszins! Al is het juist dat in Den Haag verschillende conventies werden uitgewerkt, dat er 20 landen aan deelnemen waaronder Groot-Brittannië sedert 1925 en de Verenigde Staten als waarnemer sedert de laatste oorlog, dat sedert de laatste jaren die overeenkomsten een eenvormig recht nastreven niet alleen ten opzichte van de deelnemende Staten, maar ook jegens Staten die niet bij de verdragen betrokken zijn, dan is het ook waar dat de conventies zekere zwakke punten vertonen die het noodzakelijk gevolg zijn van de talrijke particuliere opvattingen van de deelnemers, welke met veel geduld aan elkaar moeten getoetst worden en dat men er zich soms moet mee vergenoegen enige gemeenschappelijke regelen te aanvaarden, bij gebrek aan een overeenkomst over een geheel.

* * *

Enige jaren geleden vergden de meeste interna-

tionale verdragen lange besprekingen. Ik heb persoonlijk kunnen ervaren op het Ministerie van Justitie dat het niet gemakkelijk is een uitleveringsverdrag tussen België en een ander land te sluiten. De onderhandelingen werden nog niet lang geleden gevoerd langs het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de ambassades. Men moest soms jaren geduld hebben om een akkoord te bereiken en het waren vooral de misdrijven die tot uitlevering konden aanleiding geven die stof opleverden tot voorstellen en tegenvoorstellen.

Een meer belangrijk en typisch voorbeeld vindt men in de eenmaking van de wetgevingen inzake de wisselbrief.

Het is rond 1870 dat, in een congres van juristen, de idee naar voren gebracht werd een eenvormige wet op te maken inzake de wisselbrief en de check. De kwestie werd onderzocht in het Instituut van internationaal privaatrecht. De eerste teksten werden opgesteld tijdens de congressen die in 1885 te Antwerpen en in 1888 te Brussel bijeengeroepen werden, op initiatief van de Belgische regering en waarvan Beernaert de promotor was. Het is slechts na 22 jaar dat in Den Haag een 1ste conferentie plaats had waar 32 Staten vertegenwoordigd waren.

Ondertussen had de Nederlandse regering aan de andere regeringen een vragenlijst voorgelegd, met het oog op de belichting van de voornaamste problemen die moesten opgelost worden om tot een eenvormige wet te komen. Een 2de conferentie werd bijeengeroepen in 1912 en daarna brak de oorlog uit. De bereikte resultaten werden echter benut in verschillende landen die in Den Haag vertegenwoordigd waren en de Panamerikaanse Conferentie van Havana nam in 1925 een resolutie aan waarbij aan de Staten van Latijns Amerika aanbevolen werd het reglement van Den Haag tot gemeenschappelijke basis te nemen.

Na de oorlog van 1914 werden op het vasteland de pogingen hervat om tot een eenvormige wet te komen. Een commissie van juristen onder de bescherming van de Volkenbond en waaraan de heer Janne, professor aan de Universiteit te Luik deelnam, werkte een uitwerp uit dat de grondslag vormde voor de bespreking in de Conferentie van Genève die zitting hield van 13 mei tot 7 juni 1930 en die tenslotte uitliep op de Conventies van Genève. Het is slechts op 31 december 1955 dat de eenvormige wet definitief in onze wetgeving haar plaats kreeg. Meer dan 80 jaar waren nodig geweest om die idee te doen aannemen.

Dit schijnt heden niet meer het geval te zullen zijn.

De oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en ook, alhoewel meer beperkt, de Benelux Economische Unie hebben nieuwe structuren opgericht die slechts leefbaar zijn en hun rol kunnen vervullen indien het recht ééngemaakt wordt. De harmonische werking van de nieuwe instellingen hangt af van de eenmaking van het recht. Het is onmogelijk dat zij hun doel bereiken zonder aanzienlijke wijziging in de nationale wetgeving te weeg te brengen. Thans wordt het recht in dienst gesteld van de economie, niet als een trage bevestiging van wat ze reeds lang is maar als een instrument tot opbouw ervan. De wetten weerspiegelen de sociale en economische toestand, ja, maar voortaan zullen ze groten-deels helpen hem tot stand te brengen, niet blindelings en al tastend, maar volgens een vooropgezet plan. En dit omdat een gemeenschappelijke opvatting van de economische behoeften aangenomen is, dat grote lijnen getrokken zijn en het de wetten behoort die lijnen nader te bepalen opdat ze in feite de verscheidenheden zouden uitwissen, de tegenstellingen ver-

minderen en een nieuw recht opbouwen binnen ruimere grenzen.

Het is in deze gemeenschappelijke drang dat de eenmaking een nieuwe vitaliteit en haar verantwoording vindt en dat in de komende jaren die drang onze nationale wetten grondige veranderingen zal doen ondergaan.

Al wat sedert tientallen jaren begraven was werd ineens ontdekt. De geduldige vorsers die nooit de verzekering hadden dat hun werk tot iets zou dienen, worden plots voor termijnen geplaatst die hen overrompelen.

Fazen worden bepaald waarbinnen belangrijke beslissingen moeten worden genomen. De diensten van de ministeries dienen zich aan te passen om te voldoen aan de eisen van de internationale organismen, jong en dynamisch, die alles in het werk stellen om de nieuwe rechtstoestand in te stellen. Vóór de oorlog van 1940 telde het bestuur der Wetgeving op het Ministerie van Justitie een tiental doctors in de rechten, thans heeft het er 32, ambtenaren of afgevaardigde magistraten, en hun aantal is ver van voldoende om het hoofd te bieden aan al wat gevraagd wordt op nationaal of internationaal gebied.

Er is meer: Al wie zich met de eenmaking of de harmonisering van de nationale wetgevingen bezighoudt, duikt bewust of onbewust, als ik mij zo mag uitdrukken, in een snelvlietend water waar het onmogelijk is tegen de stroom in te zwemmen. Dat is natuurlijk het geval voor de ambtenaren die van de internationale organismen zelf deel uitmaken en die er zijn om de gemeenschapsgedachte door te drijven, daar zij het bestaan van die organismen en hun doeleinden verantwoordt. Maar dat is ook het geval voor de nationale ambtenaren, deskundigen en parlementsleden die bij dit proces betrokken zijn. Zij ook worden gewonnen voor het gemeenschappelijk doel en beginnen spoedig internationaal te denken.

Een treffend voorbeeld daarvan vinden wij in het ontwerp-verdrag betreffende het oprichten van een Beneluxgerechtshof. In de vele voorbereidende werkzaamheden van dit verdrag was er altijd bepaald dat het Beneluxhof een consultatieve bevoegdheid zou hebben, zodat zijn uitspraken niet verbindend zouden zijn voor de nationale rechters van de drie landen. Men heeft echter dit standpunt niet kunnen handhaven. Het was vooral in de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad dat de opvatting verdedigd werd dat de arresten van het Hof bindend moesten zijn voor de nationale rechters, hetgeen dan ook gebeurd is in het ontwerp zoals het gunstig geadviseerd werd door de Interparlementaire Raad. (1)

Hetzelfde deed zich voor in het betrokken ontwerp voor de benoeming van de rechters en de advocaten-generaal bij bedoeld hof, die moeten gekozen worden uit de raadsheren en de advocaten-generaal van de drie nationale hoven van Cassatie. Er was eerst voorzien dat die benoemingen afzonderlijk zouden plaats hebben door de drie bevoegde nationale instanties terwijl, op verzoek van de Interparlementaire Beneluxraad, dit nu gebeuren zal bij een beschikking van het Comité van Ministers, dat leden van de drie regeringen bevat en opgericht werd bij het verdrag van 3 februari 1958 tot instelling van de Benelux Economische Unie. Dit om te onderstrepen dat het reeds vanaf de constitutie van het Hof gaat om een gemeenschappelijke jurisdictie.

* * *

De aandacht dient er op te worden gevestigd dat

bij eenmaking of harmonisatie van nationale wetgevingen, en dit is vooral waar voor Benelux waar het slechts om drie wetgevingen gaat, de meest vooruitstrevende wet gewoonlijk de basis zal vormen van de gemeenschappelijke regeling.

Ter illustratie daarvan het volgende: De Benelux-studiecommissie tot eenmaking van het recht heeft een ontwerp van wet opgemaakt betreffende de bedrogdelicten voor de Beneluxlanden, waarover de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad een gunstig advies uitgebracht heeft. (2) Daarin worden de oplichting, de administratieve oplichting en de flessentrekkerij behandeld, niet met het oog op een eenvormige wet in de drie landen, doch door het aanvaarden van zekere principes, welke in die wetgevingen zullen opgenomen worden, al zullen de teksten op zekere punten niet heel en al dezelfde zijn. In Nederland zijn niet alleen de gedragingen strafbaar die in ons artikel 496 van het Strafwetboek ondergebracht zijn, doch ook de leugen.

Niet echter de eenvoudige leugen, maar onder de qualificatie van samenweefsels van verdichtsels, de leugen die een aantal onwaarheden samenvoegt en er zelfs op sluwe wijze ware feiten doorheen weeft, zodat het geheel aldus samenhangt dat de feiten elkaar steunen en door hun verband de illusie van de waarheid wekken. Als meest vooruitstrevende opvatting, werd deze voor de drie landen aangenomen.

Verder vereist het Belgisch Recht dat het berokkende nadeel in de oplichting moet voortkomen uit overhandiging of aflevering van fondsen, meubelen, obligaties, kwitanties of kwijscheldingen. Die omschrijving is echter te eng en heeft voor gevolg dat dikwijls in handelsaangelegenheden de tekst niet toepasselijk is. De Nederlandse wet heeft dit euvel tenietgedaan door als enige vereiste te stellen dat het slachtoffer er toe gebracht wordt hetzij enig goed af te geven, hetzij een schuld aan te gaan, hetzij een schuld te niet te doen. Deze tekst was weer te verkiezen boven de onze en werd nog verbeterd en verruimd in het ontwerp Benelux, dat spreekt van «elk handelen of nalaten van het slachtoffer dat nadelig kan zijn voor zijn vermogen of dat van een ander».

De Nederlandse jurisprudentie kent de administratieve oplichting, afgeleid uit de eigenlijke oplichting en die erin bestaat dat men van de Administratie, met gebruik van oplichtingsmiddelen, een voordeel verkrijgt zoals het afleveren van een document, vergunning of bewijs. Deze idee werd overgenomen in het Beneluxontwerp en als afzonderlijk misdrijf opgevat.

Daarentegen, kent de Nederlandse wetgeving niet de flessentrekkerij die bij ons bestraft wordt bij artikel 508bis van het Strafwetboek en in het Groot-Hertogdom Luxemburg bij artikel 491, 2de lid, van hetzelfde Luxemburgs Wetboek. Eens dat het Beneluxontwerp uitgewerkt is in de nationale wetgevingen, zal dus dit misdrijf ook in Nederland strafbaar zijn.

* * *

De eenmaking van het recht is een zeer lastig iets. In de voorbeelden aangehaald omtrent de bedrogdelicten, was het redelijk gemakkelijk uit te maken dat de ene nationale tekst beter of vollediger is dan de andere. Het hoeft echter geen betoog dat dit niet altijd het geval is en dat er meer dan eens gedebatteerd wordt over de superioriteit van een systeem op een ander. Dit moet geen verwondering baren. De vertegenwoordigers van elk land kennen vooral hun eigen recht. Zij zijn natuurlijk verplicht ook de

andere wetgevingen te kennen doch deze kennis is meer oppervlakkig en dient vaak door de belichtingen van de vertegenwoordigers van de andere landen aangevuld te worden. Bovendien, zoals professor Van Dievoet het reeds zegde in 1947 tijdens de oprichtingsvergadering van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het Recht in België en Nederland, zal de eenmaking van het recht niet van een leien dakje lopen. «De jurist van deze tijd acht zich erg » gebonden aan de teksten: nu zijn onze wetboeken, » hoewel zeer op elkaar gelijkend, toch in eigen, nationale formules ingekleed, die sinds meer dan honderd jaren in gebruik zijn. En het is voor niemand » een geheim, dat wij, juristen, hoe progressief wij » ook mogen voelen en denken op sociaal en economisch gebied, wat de vorm van het recht betreft, » per essentie conservatief zijn». (3)

Tenslotte is het nu eenmaal zo, bekennen wij het, dat elke deelnemer er prijs op stelt dat de eenmaking gebeurt op grond van zijn eigen wet, niet alleen om psychologische redenen maar ook met het oog op de adaptatie die hij zal te verwerken krijgen in zijn nationale wet als de eenmaking niet bij een eenvormige wet plaats heeft.

* * *

Alvorens te spreken over de organismen die zich in Benelux bezighouden met de harmonisering van de wetgevingen en hun verwezenlijkingen, lijkt het gepast enige woorden te zeggen over de manier waarop het recht in de Beneluxlanden kan worden geünificeerd.

De regeringen, zonder zich daartoe bij verdrag te verplichten, kunnen overeenkomen gemeenschappelijke nationale wettelijke bepalingen op te stellen of zelfs aan de parlementen identieke wetsontwerpen voor te leggen. In dat geval bestaat er geen juridische verplichting voor de regeringen die regels in te voeren en te handhaven en is er ook geen waarborg dat de Parlementen zich zullen houden aan hetgeen is overeengekomen.

In een nota van 22 maart 1965 drukt het Comité van Juristen van de Raad van de Economische Unie de mening uit dat de Staten die, bij verdrag in gemeenschappelijk overleg, eenmaking van hun wetgeving nastreven, in hoofdzaak, uit drie vormen kunnen kiezen:

1. De Staten verbinden zich bij verdrag in hun nationale wetgeving regels in te voeren die beantwoorden aan bepaalde beginselen die in mindere of in meerdere mate in bijzonderheden zijn vastgelegd en in gemeenschappelijk overleg zijn opgesteld. De nadere formulering van deze regels wordt aan de nationale wetgever overgelaten.

Deze vorm van verdrag legt in beginsel slechts verplichtingen op aan de Staten. Om het verdrag internationale werking te geven is een nationale wetgevende handeling nodig. Zulk een verdrag kan zich in mindere of meerdere mate in details begeven, maar het bevat geen definitieve formulering. Een voorbeeld van deze vorm is het Verdrag tussen het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

2. De Staten verbinden zich bij verdrag in gemeenschappelijk overleg opgestelde regels onveranderd in de nationale wetgeving op te nemen.

Deze vorm van eenmaking doet zich in het algemeen

voor in de vorm van een aan het eigenlijke verdrag gehecht ontwerp. De artikelen zijn zodanig opgesteld dat zij rechtstreeks kunnen worden toegepast. Bij dergelijk verdrag verbindt elke regering zich er toe, volgens de eigen grondwettelijke procedures, de wettekst die als bijlage aan het verdrag is toegevoegd in de nationale wetgeving te doen opnemen.

Elk der regeringen moet dus bij haar eigen parlement, behalve het ontwerp tot goedkeuring van het verdrag, een wetsontwerp indienen dat identiek is aan de tekst van de bijlage bij het verdrag. Het parlement, dat volgens de grondwettelijke regels het recht heeft wetsontwerpen te wijzigen, kan dit recht niet uitoefenen zonder het de regering onmogelijk te maken het verdrag te bekrachtigen. Bovendien kan men zich moeilijk voorstellen dat het parlement, na het verdrag te hebben goedgekeurd, alsmede de eenvormige wet die daarvan de noodzakelijke aanvulling vormt, vervolgens een of meer artikelen van de eenvormige wet zou kunnen wijzigen zonder daardoor in tegenspraak te komen met zijn eerste beslissing. (4)

Deze procedure is gevolgd voor de invoering in de nationale wetgeving van de eenvormige wetten op wisselbrieven en orderbriefjes. (Verdrag van Genève van 1930).

3. De Staten voeren bij verdrag voor hun gehele grondgebied geldende regels in («self-executing»-verdrag).

Door de ondertekening, de parlementaire goedkeuring en de bekrachtiging van een dergelijk verdrag is de vereiste procedure voltooid en is geen andere wetgevende handeling noodzakelijk.

De bepalingen van dit soort verdrag hebben de bovenhand op de nationale wetten, zelfs indien deze later zijn afgekondigd; in Nederland is dit het gevolg krachtens de grondwet en in Luxemburg krachtens een vaste jurisprudentie. In België schijnt men dezelfde richting uit te gaan, zoals blijkt uit de openingsrede van de heer Procureur-generaal Hayoit de Termicourt d.d. 2 september 1963. (5)

Voegen wij hieraan toe dat er dikwijls in Benelux verband gesproken wordt over eenvormige wetten en modelwetten. Hetgeen voorafgaat licht die terminologie toe. De modelwet is een gemeenschappelijke tekst die zijn definitieve vorm in de nationale wet zal krijgen, daar hij de te behandelen stof slechts principieel regelt. De eenvormige wet is die welke dezelfde is in die drie landen.

* * *

Wat zijn de organismen waarover men beschikt in Benelux om de harmonisering en de eenmaking van het recht te bevorderen. Het zijn er voornamelijk twee:

I. De Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het Recht, opgericht bij protocol van de drie Ministers van Justitie van de Beneluxlanden van 17 april 1948;

II. De organen voorzien in het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie van 3 februari 1958.

I. De Commissie tot eenmaking van het Recht heeft tot taak een vergelijkende studie te maken van de wetgevingen van Nederland, België en het Groothertogdom Luxemburg. Zij zoekt naar de middelen en de mogelijkheden om eenvormigheid in de beginselen en overeenstemming in de juridische oplossingen tot stand te brengen en stelt eventueel aan de Minister

van Justitie van ieder der landen voor zulke beginselen of zelfs zulke wetteksten in hun onderscheiden wetgeving te doen aannemen, waardoor op een bepaald gebied eenvormigheid of zelfs eenmaking van het recht wordt bereikt.

Zij is een adviserend lichaam. De Ministers van Justitie kunnen haar, hetzij afzonderlijk, hetzij in gemeen overleg, elk punt betreffende de wetgeving voorleggen dat, naar hun mening, in aanmerking kan komen om met goed gevolg éénzelfde oplossing in de drie landen te krijgen.

Verder kan de Commissie uit eigen beweging, en in ieder geval op eenparig verzoek van de afvaardiging van één der drie landen, elke daarvoor geschikt geoordeelde aangelegenheid op haar agenda inschrijven.

De commissie bestaat uit 10 Belgische leden, 10 Nederlandse en 6 Luxemburgse, benoemd door de drie Ministers van Justitie. Zij kan zich andere juristen toevoegen met het oog op de studie van één of meer kwesties. De Ministers van Justitie en van Buitenlandse Zaken kunnen zich laten vertegenwoordigen en laten zich dan ook vertegenwoordigen door waarnemers die aan de besprekingen mogen deelnemen. De commissie kan worden onderverdeeld in subcommissies.

Eens dat de commissie haar ontwerpen uitgewerkt heeft, zendt zij ze naar de drie Ministers van Justitie waar de bevoegde diensten van de drie landen, desnoods in overleg met elkaar, aan hun Ministers gebeurlijk amendementen voorstellen. Eenmaal akkoord over de definitieve tekst, beslissen de Ministers hem neer te leggen in de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad die bij de overeenkomst van 5 november 1955 opgericht werd.

Deze raad bestaat uit 49 parlementairen, waarvan er 21 worden gekozen door het Belgisch parlement, 21 door het Nederlandse en 6 door het Luxemburgse.

De raad is bevoegd om te beraadslagen en van advies te dienen aan de drie regeringen betreffende de totstandkoming en de werking van een Economische Unie, de culturele toenadering en het buitenlands beleid onder de 3 Staten alsmede over de eenmaking van het Recht. Daar worden de voorgestelde Beneluxontwerpen opnieuw onderzocht in commissies zoals dit bij ons parlement gebeurt en de raad stelt, als het past, zekere wijzigingen voor waarmee natuurlijk gewoonlijk rekening gehouden wordt alvorens de nationale parlementen aangesproken worden.

Het is niet mogelijk een volledige opsomming te geven en nog minder een commentaar betreffende al wat de commissie tot stand gebracht heeft, daar sommige ontwerpen meer dan een uur bespreking zouden vergen.

Ik neem mij dan ook voor, met uw goedvinden, een korte opsomming te geven van het belangrijkste werk met een woord commentaar op sommige ontwerpen en een meer uitgebreide ontleding van enige andere.

Op burgerlijk gebied heeft zij onder meer een ontwerp-verdrag van eenvormige wet opgemaakt in zake internationaal privaatrecht. Een prachtig werk dat helaas niet tot zijn recht gekomen is omdat onder meer verschillende internationale overeenkomsten van Den Haag van latere datum andere oplossingen bieden. Het ontwerp van verdrag en van wet wordt thans opnieuw onderzocht.

Een ontwerp-verdrag van de commissie betreffende de aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen en drie aanvullende conventies werden nog niet goedgekeurd, doch de eerste ligt aan de grondslag

van onze wet van 1 juli 1956, op de verplichte verzekering.

Ondertussen wordt de laatste hand gelegd aan een vierde conventie in deze aangelegenheid en dit met het oog op de afschaffing van de controle van de groene kaart aan de intra-Beneluxgrenzen. De voornaamste moeilijkheid die hier dient overwonnen is het feit dat België slechts van die controle kan afzien zo de ongevallen die bij ons door Nederlandse en Luxemburgse automobilisten veroorzaakt worden, volledig vergoed worden zoals dit gebeurt op grond van onze wetgeving. Welnu, de Nederlandse wetgeving beperkt de verplichte verzekering tot een bedrag van ongeveer 3.500.000 frank. Aan de andere kant, zijn honderdduizenden Nederlandse automobilisten slechts in hun land verzekerd en zijn ze het niet meer als ze de grens overschrijden en geen bijpremie betalen.

Tenslotte, zijn er ongeveer een tienduizend Nederlandse automobilisten, die de verplichte verzekering weigeren om gewetensbezwaren en die niettemin gemachtigd worden gebruik te maken van een motorrijtuig in Nederland mits een bijzondere regeling. Het is dus vereist dat in al die gevallen de Nederlandse verzekeraars of autoriteiten hun automobilisten dekken in België.

Een ander werk van de Commissie in zake burgerlijk recht is het Benelux-ontwerp-verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, het faillissement, het gezag en de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen, van scheidsrechterlijke uitspraken en van authentieke akten.

Dit verdrag werd door onze beide Kamers gestemd en zal eerstdaags worden bekrachtigd. In dit verdrag is het de eerste maal dat de Nederlanders het gezag erkennen van vreemde rechterlijke beslissingen gewezen in burgerlijke zaken, wanneer zij afkomstig zijn van de strafrechter (de vergoeding toegekend aan de burgerlijke partij door de strafrechtbank).

Twee modelwetten over de volmacht en de agentuurovereenkomst (le contrat d'agence) zullen over enkele dagen aan de Interparlementaire Raad aangeboden worden, als dit nog niet is gebeurd.

Andere onderwerpen zullen binnenkort rijp zijn, onder meer die over de verkoop, de dwangsom, het boetebeding, enz.

Een ontwerp-verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Beneluxhof is gunstig geadviseerd door de Interparlementaire Raad.

In strafrecht citeer ik, buiten de bedrogsdelicten, onder meer het Benelux-uitleveringsverdrag dat gestemd is in onze beide Kamers, het ontwerp over de bescherming van de naam en het embleem van de V.N. dat bij ons neergelegd is, dat aangaande de meined voor de internationale gerechten dat gereed is om neergelegd te worden en vooral het strafrechtelijk executie verdrag dat in behandeling is bij de Interparlementaire Beneluxraad (6).

II. Alvorens echter hierover uit te weiden, zou ik u eerst een woord willen zeggen over de tweede en voornaamste bron van het Beneluxrecht: de organisatie die gecreëerd is door het verdrag van de Benelux Economische Unie van 3 februari 1958, dat in werking getreden is op 1 november 1960.

Dit verdrag beoogt, naar zijn artikel 1, het vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten. Het brengt met zich mede de coördinatie van het economische, financiële en sociale beleid aan de ene kant en het voeren van een gemeenschappelijk beleid in de economische betrekkingen met derde landen, aan de andere.

Het bestaat uit:

1°. Een Comité van Ministers van de drie landen bevoegd onder meer om beschikkingen te nemen voor de uitvoering van het verdrag en overeenkomsten op te stellen teneinde ze te doen in werking treden overeenkomstig de grondwet van ieder land;

2°. De Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

3°. De Economische en de Sociale Raad van Advies.

4°. De Raad van de Economische Unie, het hoogste ambtelijk orgaan, dat onder meer de werkzaamheden van de commissies coördineert en hun voorstellen zendt naar het Comité van Ministers en dat tevens aan dit Comité alle nuttige voorstellen kan doen.

5°. De commissies voeren de besluiten van het Comité van Ministers uit en doen voorstellen aan dit Comité langs de Raad van de Economische Unie. Men heeft de commissies voor buitenlandse economische betrekkingen, voor financiële vraagstukken, voor industrie en handel, voor landbouw, verkeer, sociale problemen, enz. enz.

6°. Het Secretariaat-generaal met zijn ambtenaren uit de drie landen.

7°. De gemeenschappelijke diensten.

8°. Het college van sneidsrechters tot beslechting van geschillen tussen de drie landen ten aanzien van de toepassing van het verdrag en van de overeenkomsten die betrekking hebben op de doelstelling van het verdrag.

Men kan er niet aan denken een overzicht te geven van dit uiterst belangrijk verdrag dat de Economische Unie tussen de Beneluxlanden instelt. Enkel een korte samenvatting. Het grondgebied van de drie landen moet een grondgebied worden en daarom moeten de intrabeneluxgrenzen verdwijnen alsook alle belemmeringen die het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en geld in de weg staan. Voor elk van die categorieën zijn er speciale bepalingen in het Unie verdrag en meestal geeft de overgangsovereenkomst de termijnen op waarin de belemmeringen moeten opgeheven worden.

Het vrije verkeer voor personen is verwezenlijkt geworden door het verdrag van 11 april 1960.

De conventie van 19 september 1960 staat de onderdanen van elk der drie landen toe zich in een ander Beneluxland te vestigen als zij voldoende middelen van bestaan hebben en van goed gedrag zijn.

De kapitaalmarkt is praktisch vrij, behalve de emmissiemarkt.

Het goederenvervoer is vrij van alle quantitatieve beperkingen en ook van alle douanerechten. Blijven echter nog te harmoniseren: de omzetbelasting bij invoer en de accijnzen.

Blijven ook, wat het goederenvervoer betreft, de honderden rechtstreekse en onrechtstreekse belemmeringen.

Rechtstreekse belemmeringen zijn die welke aan de grens aanleiding geven tot een controle, een verbod of een beperking van invoer. Zij zijn dikwijls van sanitaire en plantenziektkundige aard of houden verband met de bescherming van de veestapel.

Onrechtstreekse belemmeringen beletten niet de invoer uit een partnerland maar wel de verkoop van de ingevoerde waar omdat deze niet beantwoordt aan de eisen van de nationale wetgeving door de tegenwoordigheid of de afwezigheid van zekere stoffen, kleursels, het quantum van de opgelegde of getolereerde elementen in zekere waren, hun verpakking enz. Deze belemmeringen worden dikwijls weggevoerd door een harmonisering van de nationale reglementeringen voorgeschreven bij beschikking of aanbeveling van het Comité van Ministers. Er speelt

zich hier een éénmakingsproces af waarvan de leek of zelfs de jurist zich geen rekenschap kan geven, daar de wijzigingen in de koninklijke besluiten welke die aanpassing doen niets zeggen over de motieven die ze verantwoorden.

Benelux: één grondgebied door de afschaffing van de intragrenzen en de overbrenging van alle controle naar de buitengrenzen (Frankrijk voor ons, b.v.b.), waar die controle plaats heeft voor de drie landen.

Het zou mij te ver brengen alle conventies op te noemen die in dezen zijn getroffen. Ik haal er twee aan, omdat ze een bijzonder belang hebben: het verdrag en de eenvormige wet op de warenwerken en het verdrag en de eenvormige wet inzake tekeningen en modellen. Beide ontwerp-verdragen en wetten richten onder meer een Beneluxdepot op voor de warenwerken, de tekeningen en de modellen.

Naarmate de Beneluxlanden deel zijn gaan uitmaken van grotere internationale organisaties, zoals de Raad van Europa, de E.G.K.S., de E.E.G., EURATOM, doet zich de noodzaak voelen tot een hecht samengaan van de drie kleine landen in deze organisaties. Het Unie-verdrag schrijft dan ook een gecoördineerd optreden naar buiten voor op sociaal, economisch en financieel gebied. De werkzaamheden van het Comité van Ministers en van de ambtelijke Commissies zijn er dan ook steeds meer op gericht de Economische Unie als een entiteit naar buiten te doen optreden in de overtuiging dat slechts op deze wijze de belangen van de drie kleine landen op efficiënte wijze kunnen worden behartigd.

* * *

Er blijft mij nog aan te tonen hoe in het raam van de Benelux-studiecommissie en in dit van de Economische Unie een politiek gevoerd wordt die grondige veranderingen teweegbrengt in ons strafrecht en in onze strafprocedure.

Het Benelux uitleveringsverdrag kent geen beperkende lijst meer van misdrijven die tot uitlevering kunnen aanleiding geven, zoals dit vereist is door onze wet van 15 maart 1874. Het staat integendeel de uitlevering toe tussen de Beneluxlanden wanneer het feit waarvoor ze gevraagd wordt, zowel in de verzoekende als in de aangezochte Staat strafbaar is, met een maximum van tenminste 6 maanden, bij veroordeling, wanneer de uitgesproken straf tenminste drie maanden bedraagt.

Het verdrag behoudt de klassieke beschikking volgens dewelke de rogatoire commissie die strekken tot huiszoeking of inbeslagneming slechts kunnen uitgevoerd worden voor feiten die vatbaar zijn voor uitlevering en mits voorafgaande machtiging van de raadkamer.

Een nieuwigheid, of liever een betrekkelijke nieuwigheid, want soortgelijke bepalingen komen reeds voor in de vroeger uitgewerkte conventies op het stuk van douanen en ook in een ontwerp inzake in- uit- en doorvoer, is dat de ambtenaren van een land, die in hun eigen land een persoon achtervolgen, die verdacht wordt van een feit, waarvoor uitlevering kan worden toegeestaan, bevoegd zijn de achtervolging op het grondgebied van een ander Beneluxland voort te zetten. Zij moeten zich dan zo spoedig mogelijk in verbinding stellen met de bevoegde ambtenaren van het land, dat zij hebben betreden. Deze laatsten zullen de achtervolgde persoon staande houden om zijn identiteit vast te stellen en hem eventueel te arresteren.

Indien de achtervolging ononderbroken is en het voor de achtervolgende ambtenaren niet mogelijk is een beroep te doen op de ambtenaren van dat land dat zij

hebben betreden, kunnen zij de achtervolgden in een strook van 10 km langs de grens zelf staande houden. In dat geval moeten zij de achtervolgde personen overgeven aan de openbare macht van het land waar zij zich bevinden. De ambtenaren die aldus kunnen handelen volgens het uitleveringsverdrag zijn beperkend aangeduid: voor België en Luxemburg, de leden van de gerechtelijke politie bij de parketten en van de rijkswacht; voor Nederland, de leden van de rijkspolitie en voor de drie landen, de leden van de politie der gemeenten waarvan het grondgebied zich op minder dan 10 km van de grens bevindt.

Indien de ambtenaren optreden onder de opgegeven voorwaarden in een ander Beneluxland, zijn zij, wat strafbare feiten betreft die tegen hen of door hen worden bedreven, gelijkgesteld met de ambtenaren van het land waar zij zich bevinden. Zij genieten derhalve op het grondgebied van dat andere land bij de uitoefening van hun functie dezelfde bescherming als de ambtenaren van dat land. Voor strafbare feiten door hen op het grondgebied van een ander land bedreven, kunnen zij door dat land berecht worden alsof die feiten door eigen ambtenaren waren begaan. Tijdens hun optreden in een ander land moeten de ambtenaren zich gedragen overeenkomstig de in dat land geldende voorschriften. De toepasselijkheid van het strafrecht van dat land sluit ook de toepasselijkheid in van de bepalingen, welke in die strafwetgeving voorkomen met betrekking tot de noodweer.

Hier wordt een eerste belangrijke stap gedaan naar een extraterritoriale uitbreiding van de bevoegdheid van nationale ambtenaren. Men heeft echter niet gearzeld verder te gaan.

Inderdaad, de Werkgroep «Wederzijdse gerechtelijke bijstand», die in de Economische Unie samengesteld is uit ambtenaren van de drie Ministeries van Justitie en dus buiten de Benelux-studiecommissie staat, legt de laatste hand aan een overeenkomst inzake administratieve en gerechtelijke samenwerking met het oog op de verwezenlijkingen van de doelstellingen van de B.E.U.

Deze overeenkomst heeft betrekking op de toepassing van de respectieve wettelijke bepalingen der drie landen die door het Comité van Ministers worden aangewezen met het oog op de realisatie van de Economische Unie.

Ziehier enige principes van dit bijzonder belangrijk verdrag:

- een document afgegeven door de autoriteiten van één land wordt, na aanwijzing van het Comité van Ministers, in de twee andere landen beschouwd als afgegeven door de autoriteiten van deze landen;

- de verklaringen aangebracht op een document door de ambtenaren van één land hebben, na dezelfde aanwijzing, in de beide andere landen dezelfde waarde als waren zij aangebracht door de ambtenaren van deze laatste;

- de contrôlemerken van het ene land worden, na bedoelde aanwijzing, door de autoriteiten van de twee andere landen op hun grondgebied beschouwd als eigen merken.

De overheden die daartoe in elk land door de bevoegde Ministers zijn aangewezen, wisselen, spontaan of op aanvraag, inlichtingen uit die zij bezitten in hun ambtsfeer en mogen de gevraagde inlichtingen inwinnen krachtens de bevoegdheden welke hun nationale wet hen voor overeenkomstige gevallen toekent.

Indien een ambtenaar van een land de medewerking inroept van een ambtenaar van een partnerland treedt deze laatste op het grondgebied van de verzoevende ambtenaar met dezelfde bevoegdheden en met dezelfde gevolgen op als de ambtenaar aan wie hij bijstand verleent. In dit geval wordt dus de vreemde

ambtenaar een nationale ambtenaar. En een proces-verbaal dat om in België geldig te zijn moet opgemaakt zijn door twee ambtenaren bezit de vereiste geldigheid als het opgemaakt is door een bevoegde Belgische ambtenaar en een Nederlandse of Luxemburgse collega.

In elk van de drie landen zijn de aldaar wettelijke bepalingen aangewezen door het Comité van Ministers tevens van toepassing, indien de feiten die daarbij strafbaar zijn gesteld begaan zijn op het grondgebied van een der beide andere landen.

Onderstrepen wij het belang van dit nieuwe beginsel dat natuurlijk een harmonisering van de wetgevingen veronderstelt, hetzij identieke, hetzij gelijksoortige wetten. Vandaar de drang in Benelux om de wetgevingen op allerlei manieren gelijk of tenminste gelijkaardig te maken.

Altijd na aanduiding door het Comité van Ministers, heeft voor de aangewezen bepalingen, een proces-verbaal opgemaakt in één land bewijskracht in het andere, stuiten de daden van vervolging en onderzoek gedaan in het ene land de verjaring van de openbare vordering in het andere en brengen de veroordelingen er de recidive mee alsof zij in die landen waren uitgesproken.

Bij afwijking van het uitleveringsverdrag, mogen de huiszoekingen en inbeslagnemingen plaats hebben zelfs als het feit niet tot uitlevering aanleiding geeft en kunnen, buiten de bij bedoeld verdrag opgesomde politieautoriteiten, andere ambtenaren, zoals bij voorbeeld in België die van de inspectiedienst van Economische Zaken en de controledienst van Verkeerswezen, de achtervolging begonnen in een land voortzetten in het andere.

Ziedaar, in grote trekken, wat gedaan wordt op gebied van onderzoek en vervolging.

Na de uitlevering en de rechtshulp en na het onderzoek en de vervolging, diende er gedacht te worden aan de uitvoering in een Beneluxland van strafvonnissen uitgesproken in een partnerland.

Dit wordt verwezenlijkt door het ontwerp-verdrag inzake de uitvoering van rechterlijke beslissingen of het executie-verdrag zoals het gewoonlijk genoemd wordt, en dat thans in behandeling is in de interparlementaire Beneluxraad.

Zoals gezegd wordt in de memorie van toelichting van dit ontwerp-verdrag, is het in de huidige maatschappelijke ontwikkeling waarin de internationale samenwerking steeds belangrijker wordt niet meer mogelijk dat het strafrecht zijn overwegend territoriaal karakter behoudt en aan nationale normen gebonden blijft. Het strafrecht moet hervormd worden om zijn functie in deze nieuwe omstandigheden te kunnen vervullen.

Het kan om verschillende redenen geboden zijn dat straffen gewezen in één land ten uitvoer gelegd worden in een ander. B.v.b. als de veroordeelde de nationaliteit bezit van het land waar hij woont en dus niet kan uitgeleverd worden, of wanneer zijn goederen buiten het bereik zijn van de Staat van veroordeling en dat in verband daarmee de executie van de geldboete niet mogelijk is. Ook nog wanneer de uitvoering van de straffen weliswaar mogelijk is maar niet gepast omdat de reclassering van de veroordeelde in het algemeen gemakkelijker verkregen wordt in het land waar hij thuishoort dan in een vreemde omgeving.

Vandaar het executieverdrag met zijn 56 artikelen.

De vrijheidbenemende straffen of -maatregelen, geldboeten, verbeurdverklaringen en veroordelingen tot ontzetting gewezen in een Beneluxland kunnen

voor zover de feiten strafbaar zijn in de twee landen of op een bijzondere lijst voorkomen, en in dit laatste geval moeten zij zelfs niet in de twee landen strafbaar zijn, uitgevoerd worden in een ander Beneluxland. De Staat van veroordeling en de Staat die de executie op zich neemt kunnen beiden het genaderecht uitoefenen, terwijl de eerste alleen bevoegd is voor een herziening.

In geval van veroordeling bij verstek, kan de executie insgelijks aangevraagd worden. Het enige rechtsmiddel dat tegen dergelijke veroordelingen kan aangewend worden is het verzet en de veroordeelde heeft de keus tussen het verzet voor de rechter die de veroordeling heeft uitgesproken in het verzoekende land en het verzet voor de rechter van het aangezochte land bij wie de vraag om uitvoering aanhangig gemaakt wordt door het openbaar ministerie. Zo de veroordeelde niet verschijnt wordt het verzet door de aangesproken rechter vervallen verklaard. Verschijnt hij wel en wordt zijn verzet ontvankelijk verklaard in de verzoekende Staat, dan vervalt de vraag tot executie. Zo hij verschijnt in de aangezochte Staat en indien zijn verzet ontvankelijk wordt verklaard, dan wordt zijn geval behandeld door de rechter alsof betrokkene het feit in het land van uitvoering gepleegd had.

Wanneer een straf in een ander land uitgevoerd wordt, heeft de schuld van betrokkene kracht van gewijsde gekregen; de rechter van de aangezochte Staat kan dus geen vrijspraak verlenen.

Bij executie in een partnerland van een veroordeling tot een vrijheidsstraf of een vrijheidsbenemende maatregel, legt de rechter van de aangezochte Staat, die gevat wordt door het openbaar ministerie, een straf of maatregel (internering) op welke zijn nationale wetgeving voor hetzelfde feit stelt. Deze nieuwe straf of maatregel vervangt die welke in de verzoekende Staat uitgesproken werd. Het gaat hier dus om een slaafs exequatuur. Dit was niet mogelijk en ook niet gewenst. Niet mogelijk. België kent de driedelige indeling van de misdrijven met voor de misdaden de dwangarbeid, de hechtenis en de opsluiting. Nederland kent slechts gevangenisstraf en hechtenis en moet dus b.v.b. onze dwangarbeid in gevangenisstraf omzetten.

Wij hebben ons systeem voor de bestraffing van de gewoontemisdadigers dat onbekend is in Nederland en in Luxemburg, terwijl het in Nederland bestaande Instituut van de terbeschikkingstelling van geestelijk gestoorde delinquenten in Luxemburg geheel ontbreekt. Hier dient weer aanpassing van de straf of de maatregel in het uitvoerende land door de rechter gedaan.

In Nederland is het algemeen minimum een halve gulden en 1 dag hechtenis. In België ligt dit voor sommige misdrijven veel hoger.

Het is niet gepast een simpel exequatuur toe te passen zelfs als dit mogelijk is. Een vrijheidsstraf van 9 maanden betekent iets anders in Nederland, waar voorwaardelijke invrijheidstelling slechts mogelijk is nadat de 2/3 van de straf en tevens tenminste 9 maanden zijn verstreken dan in België waar deze reeds mogelijk na 1/3 van de straf nadat 3 maanden verlopen zijn. In Luxemburg is voorwaardelijke invrijheidstelling pas mogelijk bij straffen van meer dan één jaar en na verloop van 3/4 van de straffijd.

Daarenboven moet de rechter oog kunnen hebben voor alle omstandigheden en dient hij de mogelijke reclassering van de veroordeelde te betrachten in het raam van de nationale wetgeving en rekening houdend met het milieu. Daarom kan de rechter van uitvoering het uitgesproken vonnis volledig aanpassen door de straf te verminderen, voorwaardelijk te maken, pro-

batiemaatregelen te nemen, een vrijheidsstraf in boete om te zetten, enz. Hij is, volgens het verdrag, slechts op twee punten gebonden: nooit mag hij de veroordeling verzwaren en altijd moet hij zich houden aan zijn nationale wetgeving.

De geldboeten en verbeurdverklaringen worden uitgevoerd door het openbaar ministerie van de aangezochte Staat doch de veroordeelde heeft het recht een beroep te doen op de rechter.

De ontzettingen kunnen ook in een partnerland tenuitvoergelegd worden bij beslissing van de rechter van het aangezochte land. Wordt dergelijke beslissing genomen, dan is de ontzetting van kracht zowel in de verzoekende als in de aangezochte Staat maar in deze slechts voor de duur voorzien door de nationale wetgeving, indien die korter is. De rechter heeft ook het recht de ontzetting in het uitvoerende land te beperken tot een deel van de rechten waarop zij betrekking heeft.

Er blijft nu nog een sluitstuk op te maken: de overneming van de strafvervolgning. Indien in één der Beneluxlanden een feit wordt gepleegd door een dader die in een ander Beneluxland verblijft, zal niet zelden berechting in de Staat van verblijf, uit een oogpunt van goede rechtsbedeling, de voorkeur verdienen. De Beneluxstudiecommissie heeft een aanvang gemaakt met de studie van deze kwestie.

* * *

Al die conventies, al dat internationaal recht zal nu overkoepeld worden door het Beneluxhof dat, zoals ik het reeds gezegd heb, samengesteld is uit leden van de hoven van Cassatie van de drie landen.

Het Beneluxhof wordt bevoegd gemaakt ofwel in de verdragen zelf ofwel door een beschikking van het Comité van Ministers.

Het heeft dan een adviserende bevoegdheid ten behoeve van de drie Regeringen die het kunnen consulteren.

Het heeft dan ook een beslissende bevoegdheid wanneer het gaat om uitleg van rechtsregels in zaken die aanhangig zijn hetzij bij een juridictioneel of administratief rechtcollege van een der drie landen, hetzij bij het in het Unieverdrag bedoelde college van scheidsrechters zodat zijn uitspraken dan die rechtscolleges en dat college van scheidsrechters binden.

Wanneer blijkt dat voor de uitspraak van een nationale jurisdictie een interpretatie vereist is van een Beneluxregel, kan die jurisdictie, zelfs ambtshalve, haar definitieve uitspraak opschorten teneinde een beslissing van het Beneluxhof uit te lokken.

Gaat het om een nationaal rechtcollege wiens beslissingen niet kunnen aangevochten worden en bij ons is dit het geval voor het Hof van Cassatie, dan is dit in principe verplicht het Beneluxhof te consulteren.

De rechtbanken en het Hof van Cassatie kunnen er zich nochtans van onthouden de interpretatie aan te vragen als er redelijkerwijze geen twijfel kan bestaan omtrent de uitleg, als de zaak wegens haar spoedeisend karakter geen uitstel gedooft of ook nog wanneer de rechtbanken en het Hof van Cassatie zich verenigen met een reeds eerder door het Beneluxhof in een andere zaak verleende uitspraak of advies.

En ziedaar de uniformiteit verzekerd van het Beneluxrecht in de jurisprudentie.

Ik ga besluiten. Ik had U nochtans nog moeten spreken over de verdragen van de Conferentie van Den Haag en van de Raad van Europa die de Beneluxconventies komen doorkruisen en hoe dan naar een oplos-

sing dient te worden gezocht tussen de Beneluxlanden om een gemeenschappelijke houding aan te nemen ten opzichte van dergelijke verdragen die op zekere punten afwijken van die van Benelux en territoriaal meer uitgebreid zijn.

Ik had U nog moeten zeggen welke invloed Benelux uitoefent op de werkzaamheden van de Raad van Europa en van de E.E.G.: het Beneluxuitleveringsverdrag dat zijn invloed heeft doen gelden op de Europese Conventies inzake uitlevering en rechtshulp, het Beneluxhof dat de gedachte doet rijzen aan een aan de basis ligt van de Europese conventie in die aangelegenheid, het Beneluxexecutieverdrag dat reeds dient om een Europees verdrag voor te bereiden en het Beneluxverdrag inzake verplichte verzekering dat Europees hof, terwijl het verdrag betreffende de gerechtelijke en administratieve bijstand reeds als model dient in de E.E.G. voor een verdrag ten behoeve van de gemeenschappelijke markt.

Enkel nog een woord. Als de Benelux Economische Unie kan verwezenlijkt worden zoals zij opgevat is door diegenen die haar tot stand brachten en zoals ze nagestreefd wordt door degenen die aan de uitbouw ervan hun krachten wijden, lijkt het mij dat men kan aannemen dat men grotendeels overneemt wat in onze landen bestond 150 jaar geleden.

(1) Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad, 52-1, 19-2-1964.

(2) Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad, nr. 39-1, 6 juli 1962.

(3) Vereniging voor de vergelijkende studie van het Recht van België en Nederland, Jaarboek I, 1947, p. 6.

(4) Advies van de Raad van State van Luxemburg over het wetsontwerp houdende goedkeuring van het Beneluxverdrag betreffende het internationaal privaatrecht (document 4221, gewone zitting van de Kamer van Afgevaardigden, p. 8).

(5) Rechtskundig Weekblad van 15-9-1963, conflict tussen het verdrag en de interne wet.

(6) Interparlementaire Beneluxraad, nr. 56-1, 4 september 1964.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2de Kamer. — 4 januari 1965.

Voorzitter : M. Belpaire.
Raadsheer-verslaggever : M. de Vreese.
Advocaat-generaal : M. Dumon.

Getuige in strafzaken. — Kind beneden de leeftijd van 15 jaar gehoord na aflegging van de eed. — Getuigenis nietig. — Gevolgen ten aanzien van de rechtspleging.

Artikel 79 Sv., luidens hetwelk kinderen beneden de leeftijd van 15 jaar enkel mogen worden gehoord bij wijze van verklaring en zonder aflegging van de eed, bepaalt een substantiële rechtsvorm.

De getuigenis van een kind van 14 jaar, dat vooreer zijn verklaring te doen de eed heeft afgelegd, is dienvolgens nietig.

Het arrest dat, verre van het onregelmatig opgenomen getuigenis uit de debatten te weren, integendeel uitdrukkelijk op die nietige getuigenis steunt, maakt zich aldus de nietigheid eigen en is dienvolgens zelf nietig.

Vandenberg e.a. t./ De Keyzer e.a.

Gelet op het bestreden arrest, op 8 januari 1964 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 79, 154, 155, 159, 189 en 211 van het Wetboek van strafvordering en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest de feiten van de tegen verweerder De Keyzer ingebrachte telastleggingen niet bewezen en het hof van beroep onbevoegd heeft verklaard om van de burgerlijke vorderingen kennis te nemen, beide verweerders buiten de zaak heeft gesteld en de kosten in beide aanleggen op de burgerlijke vorderingen gevallen ten laste van eisers heeft gelaten, en doordat het aldus heeft beslist zonder uit de debatten te verwerpen, en bijgevolg met inacht-

neming ervan, als element van de overtuiging van het hof van beroep, het getuigenis van Van Aerschot Maria vóór de eerste rechter,

terwijl deze laatste onregelmatig onder eed is verhoord aals getuige op de terechtzitting van 9 april 1959 van de Correctionele Rechtbank te Leuven, hoewel zij op dat tijdstip minder dan vijftien jaar oud was, en terwijl de nietigheid van deze getuigenis de nietigheid met zich brengt van de rechtspleging en van het arrest die daarop zijn gevolgd :

Overwegende dat het in het middel ingeroepen artikel 79 van het Wetboek van strafvordering, luidens hetwelk kinderen beneden de leeftijd van vijftien jaar enkel mogen worden gehoord bij wijze van verklaring en zonder aflegging van de eed, een substantiële rechtsvorm bepaalt;

Overwegende dat het zittingsblad van 9 april 1959 van de Correstionele Rechtbank te Leuven vaststelt dat de getuigen, waaronder Van Aerschot Maria, veertien jaar oud, vooreer hun verklaring te doen, de deze nietige getuigenis steunt, zich aldus deze nietigheid van de waarheid, zo helpe me God »;

Dat de getuigenis van Van Aerschot Maria dienvolgens nietig is;

Overwegende dat het arrest, verre van het onregelmatig opgenomen getuigenis van Van Aerschot Maria uit de debatten te weren, integendeel uitdrukkelijk op deze nietige getuigenis steunt, zich aldus deze nietigheid eigen maakt en dienvolgens zelf nietig is;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen :

Vernietigt het bestreden arrest, doch alleen in zover het uitspraak doet over de burgerlijke vorderingen van eisers en de daaraan verbonden kosten;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders in de kosten, behalve deze van betekening van de voorziening aan het openbaar ministerie die ten laste van eisers blijven;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik.

HOF VAN CASSATIE

2de Kamer. — 4 januari 1965.

Voorzitter : M. Belpaire.
Raadsheer-verslaggever : M. Neven.
Advocaat-generaal : M. Dumon.

Strafrecht. — Onttrekking van minderjarigen aan de bewaring van diegene van de ouders aan wie ze werden toevertrouwd. — Zedelijke dwang.

Bij toepassing van art. 268 B.W. waren de gemeenschappelijke kinderen van de partijen toevertrouwd aan de vrouw van de verdachte. Vervolgd op grond van art. 369 bis, lid 4 S.W., voerde deze de zedelijke dwang aan als rechtvaardigingsgrond met betrekking tot het niet eerbiedigen van de bij toepassing van art. 268 B.W. uitgesproken maatregel.

De strafrechter heeft de aangevoerde rechtvaardigingsgrond afgewezen op grond « dat ten einde de orde en de dwingende aard van het rechterlijk gezag te handhaven, de morele overmacht niet kan aanvaard worden als grond van rechtvaardiging tot uitvoering van een rechterlijke beslissing. »

Geen enkele wetsbepaling laat echter toe de draagwijdte van art. 71 S.W. aldus te beperken of de toepassing ervan uit te sluiten, onder meer wanneer het gaat om een inbreuk op art. 369bis S.W.

Van Moerkerke Willy t./ Verrue Monica.

Gelet op het bestreden arrest, op 3 maart 1964 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het ambtshalve opgeworpen middel :

Overwegende dat het arrest eiser veroordeelt wegens inbreuk op artikel 369 bis, lid 4, van het Strafwetboek;

Overwegende dat het arrest het door eiser ingeroepen verweermiddel, afgeleid uit de zedelijke dwang, verwerpt door te overwegen « dat ten einde de orde en de dwingende aard van het rechterlijk gezag te handhaven, de morele overmacht niet kan aanvaard worden als grond van rechtvaardiging voor de weigering tot uitvoering van een rechterlijke beslissing »;

Overwegende dat zo het arrest verder overweegt dat het bevelschrift waarbij, door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bij toepassing van artikel 268 van het Burgerlijk Wetboek, de gemeenschappelijke kinderen van de partijen aan verweerster werden toevertrouwd, reeds « rekening heeft gehouden met de ingeroepen dwangreden, namelijk als zouden de kinderen in een geconstitueerd vals huisgezin terecht komen », het door die dwangreden alleen kan bedoelelen deze welke door eiser werd ingeroepen ter bestrijding van de vóór de voorzitter gevorderde voorlopige bewaringsmaatregel betreffende de kinderen, doch niet deze welke vóór de strafrechter werd aangevoerd als rechtvaardigingsgrond met betrekking tot het niet eerbiedigen van die maatregel, dit is het ten laste van eiser gelegd misdrijf, omschreven bij artikel 369 bis, lid 4, van het Strafwetboek;

Dat het arrest derhalve de aangevoerde rechtvaardigingsgrond uitsluitend, op grond van het hierboven aangehaald algemeen principe afwijst;

Maar overwegende dat geen enkele wetsbepaling toelaat aldus de draagwijdte van artikel 71 van het Strafwetboek te beperken noch de toepassing ervan uit te sluiten onder meer wanneer het gaat om een inbreuk op artikel 369 bis van hetzelfde wetboek;

Dat het arrest derhalve gemeld artikel 71 geschonken heeft;

Overwegende dat de vernietiging van de op de strafvordering gewezen beslissing, deze medebrengt van de beslissing op de burgerlijke vordering die het gevolg ervan is;

Om die redenen :

Vernietigt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van dit arrest op de kant van de vernietigde beslissing zal gemaakt worden;

Laat de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

HOF VAN CASSATIE

1ste Kamer. — 7 januari 1965.

Voorzitter : M. Louveaux.
Raadsheer-verslaggever : M. Polet.
Advocaat-generaal : M. Delange.
Advocaten : Mrs. Demeure, Dasselasse en Simont.

Bediendenovereenkomst. — Onderneming van kantoorwerken. — Band van ondergeschiktheid. — Tewerkstelling bij een klant van de onderneming.

De beroepsbedrijvigheid van eiser bestaat in een onderneming van kantoorwerken, welke hij laat verrichten door bedienden die ter beschikking van zijn klanten bij dezen worden gesteld. Uit de vaststellingen van het bestreden vonnis volgt dat verweerster heeft gewerkt onder het gezag, de leiding en het toezicht van eiser, tegen een door deze laatste betaalde bezoldiging (zie nader het arrest); de omstandigheid dat, wanneer verweerster in het kantoor van een klant van eiser werkte, deze klant haar bevelen kon geven, sluit niet uit dat zij aan het gezag van eiser onderworpen bleef.

Daoust t./ Decoeur, De Groof en N.W.H.J.

Gelet op het bestreden vonnis, op 7 februari 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Overwegende dat de door verweerster Decoeur uitgeoefende vordering gegrond was op de artikelen 1 en 2 van de besluitwet van 13 december 1945 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit ongevallen die zich op de weg naar of van het werk voordoen; dat eiser, enerzijds, betwistte dat verweerster haar bediende was en, anderzijds, dat het verkeersongeval waarvan zij op 28 augustus 1959 slachtoffer werd zich op de weg van het werk voorgedaan had;

I. Inzover de voorziening gericht is tegen Françoise Decoeur en haar echtgenoot Pierre De Groof :

Over het eerste en het tweede middel, afgeleid, het eerste, uit de schending van de artikelen 1107, 1134, 1135, 1319, 1320, 1322 en 1779 van het Burgerlijk Wetboek, 1 van de bij koninklijk besluit van 28 september 1931 gecoördineerde wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, bij artikel 1 van de besluitwet van 9 juni 1945 gewijzigd, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, om te zeggen dat eerste verweerster zich op 28 augustus 1959 in de banden van een bediendencontract ten opzichte van eiser bevond en aldus aan te nemen dat zij zich te zijnen opzichte in een band van ondergeschiktheid

bevond, zonder overigens de omstandigheden in acht te nemen door eiser ingeroepen in de opstelling van het hierna volgend tweede middel dat aantoonde dat, door voor een tijdelijke werkgever te werken, de bediende aan het gezag van eiser ontsnapte, hoofdzakelijk hierop steunt dat 1) eiser een «handelonderneming van bureelwerken uitbaat dat op de uitbating van andermans werk speculeert»; 2) eiser de bediening gekozen heeft tot welke eerste verweerster bestemd zou zijn «zonder dat deze de gelegenheid noch het recht heeft tussen verschillende plaatsen te kiezen», en 3) «het onjuist is dat Decoeur vrij zou geweest zijn haar prestaties volgens haar fantasie in rechte te verrichten, noch dat zij zich aan deze fantasie in feite zou overgeleverd hebben»;

terwijl de band van ondergeschiktheid het vermogen voor de werkgever impliceert op de persoon die diensten bewijst een gezag uit te oefenen welke het hem mogelijk maakt precies en onmiddellijk het voorwerp van de geleverde prestaties te bepalen en bestendig het toezicht uit te oefenen dat noodzakelijk is om de uitvoering van zijn onderrichtingen na te gaan en terwijl geen enkele van de kenmerken waarop door het bestreden vonnis gewezen werd aan dit begrip beantwoordt daar 1) de speculatie op de uitbating van andermans werk geenszins de verhuring van diensten impliceert maar insgelijks bij middel van een ondernemingscontract mogelijk is, 2) de ontstentenis van een mogelijkheid van keuze tussen meerdere werkplaatsen geenszins de verplichting betekent zich naar die welke voorgesteld is te begeven en 3) uit de vaststelling dat Decoeur regelmatige prestaties voor derde verweerster verricht heeft men niet kan afleiden dat zij er jegens eiser toe verplicht was;

en het tweede, uit de schending van artikel 97 van van de Grondwet, doordat het bestreden vonnis nagelaten heeft de door eiser in conclusie voorgestelde middelen te beantwoorden dat «de arbeider zich tegelijk op de lijsten van meerdere plaatsingsburelen kan inschrijven», dat de «arbeider wanneer hij zich bij een werkgever bevindt helemaal aan het gezag of aan de leiding van appellant ontsnapt, dat deze volledig van het uitgevoerd werk onwetend is en dat zij zelfs niet de mogelijkheid zou hebben het na te gaan, zonder het stellige maar zeer onwaarschijnlijk akkoord van de werkgever», en dat «het hem geoorloofd is afwezig te zijn zonder een enkele reden te geven, de uurrooster van de onderneming waar hij werkt niet na te komen, te laat aan te komen of het bureel te verlaten op het uur dat hem behaagt» en aldus te kort gekomen is aan de plicht welke op de rechter rust zijn beslissing te omkleden met overwegingen welke met de conclusies van de partijen passen:

Overwegende dat uit het bestreden vonnis blijkt dat de beroepsbedrijvigheid van eiser bestaat in een onderneming van bureelwerken welke hij laat verrichten door bedienden die ter beschikking van zijn klanten bij dezen gesteld zijn; dat het vonnis te dien opzichte vaststelt «dat de klant aan Daoust betaalt en niet aan de bediende»;... dat te dien opzichte de bediende de verplichting heeft steekkaarten van wekelijkse prestaties, op te stellen, welke hij de verplichting heeft aan Daoust op te sturen, te tekenen en te laten van waarde verklaren door de firma waarin hij werkt:... dat Daoust vrij is aan de opnemeling geen bezigheid te geven en zelfs hem van zijn lijsten te schrappen indien hij hem geen voldoening geeft, zich niet zoals behoort onderwerpt aan de bevelen en verplichtingen welke Daoust hem onder zijn leiding en zijn toezicht oplegt»;

Overwegende dat het vonnis erop wijst dat verweerster «op 29 juli 1959 door Daoust ontvangen werd die de geschiktheden van de opnemeling controleerde... dat Daoust onmiddellijk Decoeur als dactylografe aan het Nationaal Werk voor hulp aan de jeugd zond, waar zij regelmatig werkte van 30 juli om 9 uur 's morgens tot 28 augustus om 17.30 uur, en nader aanduidt dat eiser «aan het Nationaal Werk voor hulp aan de jeugd in factuur gebracht heeft de prestaties van de bediende aan een hogere prijs geleend dan die welke hij zelf aan deze betaalde...; dat het onjuist is dat Decoeur vrij zou geweest zijn haar prestaties volgens haar fantasie te verrichten... dat zij op weinig na regelmatige prestaties vervuld heeft; dat zij gewoonlijk op het Nationaal Werk voor hulp aan de jeugd op de bureluren aanwezig was»;

Overwegende dat uit deze vaststellingen volgt dat tussen 30 juli en 28 augustus 1959 verweerster gewerkt heeft onder het gezag, de leiding en het toezicht van eiser, mits een door deze betaalde bezoldiging;

Overwegende dat de omstandigheid dat, wanneer verweerster in de burelen van het Nationaal Werk voor hulp aan de jeugd werkte de organen of de aangestelden van deze vereniging haar bevelen konden geven, niet uitsluit dat zij aan het gezag van de eiser onderworpen bleef;

Overwegende dat, uit de feiten welke het uiteenzet, het vonnis dus wettelijk heeft kunnen afleiden dat er tussen eiser en verweerster een band van ondergeschiktheid bestond, dat kenmerkend is voor het bediendencontract;

Overwegende dat aldus blijkt dat de redenen van het vonnis gepast de in het tweede middel bedoelde conclusie beantwoorden en dat door op deze redenen te steunen, de rechter geen enkele van de in het eerste middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft;

Dat de middelen niet kunnen aangenomen worden;

Over het derde onderdeel afgeleid uit de schending van de artikelen 1319 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 154, 189 van het wetboek van strafverordering, 4 van de wet van 1 augustus 1899 houdende herziening der wetgeving en der reglementering op de politie van het vervoer, 1, 2 van de besluitwet van 13 december 1945 betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit ongevallen die zich op de weg naar of van het werk voordoen en 97 van de Grondwet,

doordat, ofschoon eiser in regelmatig genomen conclusies behoorlijk de aandacht erop gevestigd heeft dat eerste verweerster op 7 september 1959 door de politiecommissaris van Ukkel verhoord, verklaard heeft «op het ogenblik van de feiten wandelde ik voor mijn rekening», het bestreden vonnis beslist dat het verkeersongeval waarvan eerste verweerster op 28 augustus 1959 het slachtoffer geweest is een arbeidsongeval was om de reden dat zij «op de normale en rechtstreekse weg was af te leggen van haar werk, 3, Nijverheidstraat te Brussel, naar haar verblijfplaats op dit ogenblik, 92, Solvaylaan te Terhulpen»;

terwijl, eerste onderdeel, door aldus geen enkele reden aan te duiden waarom het weigert met de verklaring van eerste verweerster rekening te houden, het vonnis te kort gekomen is aan de verplichting zijn beslissing te omkleden met redenen welke de aanvoeringen van de partijen beantwoorden (schending van artikel 97 van de Grondwet),

en terwijl, tweede onderdeel, de overweging waarop het vonnis zijn beslissing steunt onverenigbaar is

met de verklaring van eerste verweerster vastgelegd in een proces-verbaal dat, wat zijn inhoud betreft, tot tegenbewijs bewijskracht heeft (schending van de andere aangehaalde bepalingen):

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat, vóór de rechtbank, eiser staande hield dat de weg afgelegd door verweerster de dag van het ongeval niet de normale weg was naar de zin van artikel 1 van de besluitwet van 13 december 1945; dat tot staving van dit verweer hij liet gelden dat «op 28 augustus 1959 gedaagde haar dienst in het Nationaal Werk voor hulp aan de jeugd, 3, Nijverheidstraat, Brussel om 17.30 uur verlaten had; dat zij te Ukkel, 3, Ringlaan woonde; dat zij te Bosvoorde om 18.15 uur omvergeworpen werd;... dat zij op 7 september 1959 aan de politie te Ukkel verklaard heeft: «op het ogenblik van de feiten wandelde ik voor mijn rekening»»;

Overwegende dat na uiteengezet te hebben dat op het ogenblik van het ongeval verweerster te Ukkel woonde maar tijdelijk te Terhulpen verbleef, het vonnis de feiten vermeldt waar uit het afleidt dat op het ogenblik zelf van het ongeval verweerster zich rechtstreeks begaf van de plaats waar zij haar werk verrichtte naar haar verblijfplaats te Terhulpen;

Overwegende dat het vonnis door deze overwegingen gepast het middel beantwoordt dat door eiser voorgesteld was;

Dat, na aldus de redenen gegeven te hebben die hem ertoe bepaald hebben te beslissen dat het ongeval zich op de weg naar het werk voorgedaan heeft, de rechter niet meer gehouden was uitdrukkelijk de aanvoering te beantwoorden dat de dag van de feiten verweerster, volgens haar eigen verklaring, aan het «wandelen» was;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat het vonnis, daar het niet gesteund heeft op het in het middel bedoelde proces-verbaal van de politie de bewijskracht van die akte niet heeft kunnen schenden;

Dat geen van de onderdelen van het middel kan aangenomen worden;

II. Inzover de voorziening gericht is tegen het Nationaal Werk voor hulp aan de jeugd:

Overwegende dat de tegen deze vereniging gerichte voorziening als een oproeping in gemeenverklaring van arrest moet beschouwd worden;

Overwegende dat de verwerping van de tegen de andere verweerders gerichte voorziening elk belang aan die oproeping ontnemt;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening en de oproeping in gemeenverklaring van arrest;

Veroordeelt eiser in de kosten.

NOOT: Zie over de band van ondergeschiktheid o.m. Cass. 27 april 1953, R.W. 1953-54, 571; Cass. 9 juni 1955, R.W. 1955-56, 383 (contract tussen de exploitant van krantenhuisjes in de stations en de geranten: geen bediendenovereenkomst); Cass. 3 oktober 1957, R.W. 1957-58, 1437 (vertegenwoordiger); Cass. 17 november 1961, R.W. 1961-62, 1945; Cass. 21 december 1962, R.W. 1962-63, 1677; Beroep Brussel,

21 januari 1965, R.W. 1964-65, 1311 (contract tussen de exploitant van krantenwinkels en de geranten: huur van nijverheid). Zie nog het geval van Cass. 26 november 1964, R.W. 1964-65, 1821, waarin de onderneming van kantoorwerken een coöperatieve vennootschap was met de dactylo's als coöperateurs.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 4 februari 1965.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. Perrichon.

Advocaat-generaal: M. Delange.

Advocaat: Mr. Ansiaux.

Naam. — Gebruik van een familienaam in de benaming van een vennootschap. — Naam van de stichter. — Verzet van andere dragers van de naam. — Schadelijk gebruik.

De dragers van een naam kunnen er een bijzonder belang bij hebben, om reden van het eigen recht dat hun familienaam hun toekent, persoonlijk op te treden ten einde zich tegen het wederrechtelijk gebruik van die naam door een handelsvennootschap te verzetten.

Ofschoon een N.V. in haar benaming wettig de vermelding «Anciennement E.L.J. Empain» heeft laten opnemen welke eraan herinnert dat zij vroeger door Generaal Baron Empain is gesticht, kan het voor verweerders, dragers van de naam Empain, schadelijk zijn dat in het hoofdgedeelte van de maatschappelijke benaming gebruik wordt gemaakt van de naam (in casu door de vermelding «Financière Empain»), als dit gedaan wordt met het oogmerk te doen geloven dat de vennootschap nog blijft behoren tot een groep van vennootschappen, de zogenaamde groep Empain, geleid en gecontroleerd door verweerders, die krachtens hun recht op de familienaam Empain optreden.

N.V. Financière Empain (Anciennement E.L.J. Empain)
t/ Baron Edouard Empain en Baron Edouard Jean Empain.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen op 29 oktober 1963 door het hof van beroep te Brussel;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1382 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 7, 12, 16, 19, 27, 28, 106, 117 en 143 van het koninklijk besluit van 30 november 1935 tot samenordering van de wetten op de handelsvennootschappen,

doordat, na in feite vastgesteld te hebben dat «de talrijke vennootschappen welke gedaagden (hier verweerders) controleren, in hun maatschappelijke benamingen van de naam Empain geen gebruik maken» maar dat, «in de zakenwereld zij universeel gekend zijn als behorend tot de groep Empain», en na als beginsel gesteld te hebben dat een kapitalenvennootschap in haar maatschappelijke benaming de naam van haar stichter slechts kan laten voorkomen «indien zij, door de manier waarop zij deze naam gebruikt, geen verwarring met andere vennootschappen te weeg brengt», het hof van beroep beslist dat eiseres «een misbruik pleegt door zich als de hoofdelijke benaming van Financière Empain toe te kennen welke onvermijdelijk moet doen geloven dat zij heden nog tot de groep behoort van welke zij nochtans in 1959 uitge-

sloten werd», en eiseres om deze redenen, bij bevestiging van het beroepen vonnis, ertoe veroordeelt haar maatschappelijke benaming te wijzigen en aan elk van de verweerders de som van één frank als herstel van de zedelijke schade te betalen,

terwijl, *eerste onderdeel*, deze reden, evenals de andere redenen van het bestreden arrest en de «niet tegenstrijdige» redenen «van de eerste rechter» waarnaar het arrest verwijst het middel onbeantwoord laten door eiseres in haar conclusies in hoger beroep voorgesteld, volgens hetwelk het feit dat de door de verweerders gecontroleerde vennootschappen» in het publiek onder de benaming groep Empain gekend zouden zijn dat het bewezen zij, «klaarblijkelijk zonder geen enkele juridische draagwijdte zou zijn»; dat aldus het bestreden arrest niet wettelijk met redenen omkleed is (schending van artikel 97 van de Grondwet);

en terwijl, *tweede onderdeel*, het hof van beroep aldus impliciet aan de verweerders of aan de door dezen gecontroleerde vennootschappen een recht op het exclusief gebruik van de benaming «Groupe Empain» en zelfs het recht eiseres «uit deze groep te sluiten», toekent zonder nochtans de gegrondheid van dit recht aan te duiden waarvan het bestaan betwist was, terwijl aldus het bestreden arrest de toepassing van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek niet rechtvaardigt (schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 1382 van het Burgerlijk Wetboek),

en terwijl, *derde onderdeel*, de handelsvennootschappen gekwalificeerd worden door de benaming welke hun constitutieve akte hun toekent en niet door een feitelijke benaming welke, weze zij universeel verspreid, zonder juridische uitwerking is; terwijl, dienvolgens, het hof van beroep niet, om de aanneming door eiseres van de benaming Financière Empain foutief te verklaren, wettelijk kon steunen op het feit dat andere vennootschappen, welke in hun maatschappelijke benamingen van de naam Empain geen gebruik maken, universeel gekend zijn als van de «Groupe Empain» deel uitmakende; dat door uitspraak te doen zoals het het gedaan heeft, het hof van beroep, enerzijds, artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek geschonden heeft, waarop haar beslissing gesteund is en waarvan de toepassing de schending van een recht veronderstelt, en, anderzijds, de wetbepalingen betreffende de benaming van handelsvennootschappen (artikelen 1, 7, 12, 16, 19, 27, 28, 106, 117 en 143 van het koninklijk besluit van 30 november 1935 tot samenordering van de wetten op de handelsvennootschappen);

en over het *tweede middel*, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1134, 1317 tot 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het hof van beroep, bij bevestiging van het beroepen vonnis, eiseres ertoe veroordeelt haar maatschappelijke benaming te wijzigen en aan elk van de verweerders de som van één frank te betalen als schadevergoeding, om de redenen dat een kapitalvennootschap in haar maatschappelijke benaming de naam van haar stichter slechts kan laten voorkomen «indien, zij, door de manier waarop zij deze naam gebruikt, geen verwarring met andere vennootschappen te weeg brengt»; dat eiseres «een misbruik pleegt door zich de hoofdzakelijke benaming van Financière Empain toe te kennen welke onvermijdelijk moet doen geloven dat zij heden nog tot de groep behoort van welke zij nochtans in 1959 uitgesloten werd», en «dat de verweerders, die de naam Empain dragen en die de leiders zijn van de vennootschappen van de Groupe Empain er klaarblijkelijk belang bij hebben dat de verwarring zou verdwijnen aldus tot stand gebracht door het

voegen in de maatschappelijke benaming van appellante (thans eiseres) van hun naam bij het woord Financière»;

terwijl, door aldus de aansprakelijkheid van eiseres ten opzichte van de verweerders te steunen op een fout erin bestaande een verwarring te hebben geschapen met de vennootschappen van de «Groupe Empain» en dienvolgens op een recht van de verweerders op het exclusief gebruik van deze feitelijke benaming, het bestreden arrest de oorzaak van de eis van de verweerders gewijzigd heeft, die, in hun conclusies in beroep, verklaarden «dat de eis, zoals de eerste rechter er gepast aan herinnerd heeft, gesteund is» «op het recht van elkeen «zich te verzetten tegen het gebruik ... van zijn naam»; «dat indien het waar is dat gedaagden (thans verweerders) de handel niet persoonlijk uitoefenen, het hun toekomt aan elkeen, zelfs aan personen met dezelfde naam, te verbieden hun familienaam te gebruiken in een vorm en in voorwaarden van die aard dat zij een verwarring kunnen scheppen tussen de werkzaamheid welke zij uitoefenen en de personen zelf van gedaagden (thans verweerders); ... dat het er des te meer aldus aan toe gaat dat gedaagden de leiding hebben over een geheel van zaken, financieel en technisch nauw verbonden aan hun personen en aan hun belangen, dat sinds lang onder de gebruikelijke benaming van «Groupe Empain» gekend is» ... «hetgeen volstaat om het belang aan te tonen voor gedaagden (thans verweerders) om deze eis staande te houden»; dat de verweerders dus hun eis steunden op hun recht op hun familienaam, en niet op hun recht op het exclusief gebruik van de benaming «Groupe Empain», benaming waarvan zij het bestaan slechts inriepen om hun belang om op te treden aan te tonen; dat het hof van beroep aldus de perken van het gerechtelijk contract en de bewijskracht van de conclusies van de verweerders geschonden heeft;

Overwegende dat de middelen veronderstellen dat de redenen van het bestreden arrest uitsluitend de verordening van eiseres hierop steunen dat deze, door zich de hoofdnaam Financière Empain toe te kennen, wederrechtelijk de verwarring geschapen heeft welke er moest uit voortspuiten met de vennootschappen welke verweerders controleren en welke, ofschoon zij niet, in hun maatschappelijke benamingen, van de naam Financière Empain gebruik maken, klaarblijkelijk de groep uitmaken, in de zakenwereld goed gekend onder de feitelijke benaming van «Groupe Empain» uit dewelke eiseres in 1959 uitgesloten werd; dat het hof van beroep aldus de fout welke het aan eiseres verwijt zou gegrond hebben niet op de schending van een recht dat aan de verweerders eigen is, maar op de schending van een privaat recht van bovenvermelde vennootschappen dat voortspuit uit hun lidmaatschap tot de Groupe Empain;

Overwegende dat het arrest uitdrukkelijk verwijst naar de niet tegenstrijdige redenen van de eerste rechter; dat deze erop gewezen heeft, zonder door de overwegingen van het arrest tegengesproken te worden, dat de eis van de verweerders «niet gesteund is op artikel 28 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen... maar dat zij steunt op het recht van de titularis van een familienaam zich te verzetten tegen het ongeoorloofd gebruik van deze naam om handelsdoeleinden; dat het dus gaat om een conflict tussen een familienaam en het gebruik van deze naam in een maatschappelijke benaming; ... dat de titularis van de ten onrechte gebruikte familienaam gerechtigd is de vennootschap te vervolgen die zich zijn naam wederrechtelijk toeëigent, zelfs buiten elke mogelijke verwar-

ring, het zedelijk belang voldoende zijnde om zijn eis te rechtvaardigen»;

Overwegende dat het hof van beroep, door in haar eigen redenen er nog op te wijzen, dat verweerders «die de naam Empain dragen en die de leiders zijn van de vennootschappen van de Groupe Empain er klaarblijkelijk belang bij hebben dat de verwarring zou verdwijnen aldus tot stand gebracht door het voegen in de maatschappelijke benaming van appellante (thans eiseres) van hun naam bij het woord Financière», verre van de veroordeling van eiseres te gronden op de schending van een recht eigen aan de door verweerders gecontroleerde vennootschappen, zich ertoe beperkt heeft het bijzonder belang te onderstrepen dat deze laatsten hadden persoonlijk op te treden, om reden van het eigen recht dat hun familienaam hun toekent, ten einde zich tegen het wederrechtelijk gebruik van deze naam door eiseres te verzetten;

Overwegende dat hieruit volgt dat het eerste en het tweede middel op een onjuiste interpretatie van het arrest rusten; dat zij dienvolgens feitelijke grondslag missen;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het hof van beroep, bij bevestiging van het beroepen vonnis, eiseres ertoe veroordeelt haar maatschappelijke benaming te wijzigen en aan elk van de verweerders de som van één frank te betalen als schadevergoeding, om de redenen dat een kapitaalvennootschap in haar maatschappelijke benaming de naam van haar stichter slechts kan laten voorkomen «indien, zij, door de manier waarop zij deze naam gebruikt, geen verwarring met andere vennootschappen te weeg brengt»; dat eiseres «een misbruik pleegt door zich de hoofdzakelijke benaming van Financière Empain toe te kennen welke onvermijdelijk moet doen geloven dat zij heden nog tot de groep behoort van welke zij nochtans in 1959 uitgesloten werd», en «dat de verweerders, die de naam Empain dragen en die de leiders zijn van de vennootschappen van de Groupe Empain er klaarblijkelijk belang bij hebben dat de verwarring zou verdwijnen aldus tot stand gebracht door het voegen in de maatschappelijke benaming van appellante (thans eiseres) van hun naam bij het woord Financière», en «dat uit deze overwegingen en uit de niet strijdige overwegingen van de eerste rechter volgt dat de door gedaagden (thans verweerders) ingestelde oorspronkelijke eis volledig gegrond is»,

eerste onderdeel, terwijl noch deze redenen noch de niet strijdige redenen van de eerste rechter een gepast antwoord bevatten op de conclusie, waarbij eiseres vóór het hof van beroep liet gelden dat de naam Empain die is van de twee dochters van de stichter van de vennootschap, «die heden de negen tienden van het kapitaal» van eiseres «onder zich hebben»; «dat het ten deze niet gaat om personen die, in een benaming van vennootschap, andermans familienaam gebruiken... maar om personen die hun eigen familienaam gebruiken; dat het een beginsel is dat de titularis van een familienaam hem vrij in zijn handelsbetrekkingen mag gebruiken, namelijk door hem op te nemen in de benaming van een vennootschap waarvan hij stichter of vennoot is, onder de enige voorwaarde dat dit gebruik van de naam niet als doel of gevolg zou hebben een verwarring tot stand te brengen welke nadelig is voor een natuurlijke of zedelijke persoon die een mededingende economische werkzaamheid onder dezelfde naam uitoefent; dat ten deze geen enkel risico van verwarring bestaat tussen appellante (thans eiseres), holdingmaatschappij welke op geen klanten beroep doet,

en gedaagden (thans verweerders), leiders van de vennootschap Electrorail» (schending van artikel 97 van de Grondwet),

en terwijl, *tweede onderdeel*, door de niet strijdige reden van de eerste rechter aan te nemen volgens welke «uit de bestanddelen van de zaak blijkt dat de gecritiseerde benaming aan de eisers (thans verweerders) een zedelijk nadeel berokkend heeft» zonder nader aan te duiden op welke bestanddelen van de zaak het bestaan van dit nadeel steunt, het hof van beroep haar beslissing niet voldoende met redenen omkleedt heeft (schending van artikel 97 van de Grondwet);

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat het arrest erop wijst dat «... appellante (thans eiseres) wettig in haar maatschappelijke benaming de vermelding «Anciennement E.L.J. Empain» heeft laten opnemen welke eraan herinnert dat zij vroeger door Generaal Baron Empain gesticht geweest is, maar dat... reeds, door deze vermelding, aan haar oorsprong herinnerd hebbende, zij een misbruik pleegt door zich de hoofdbenaming van «Financière Empain» toe te eigenen welke onvermijdelijk moet laten geloven dat zij heden nog behoort tot de groep waarvan zij nochtans in 1959 uitgesloten werd»;

Overwegende dat uit deze reden en uit de andere redenen van het arrest volgt dat het hof van beroep overweegt dat het gecritiseerde gebruik van de naam Empain door eiseres in het hoofdgedeelte van haar maatschappelijke benaming gedaan werd, met het oogmerk te laten geloven dat zelfs indien zij nog slechts een holdingmaatschappij was, zij nochtans bleef behoren tot de groep van de vennootschappen kennelijk geleid en gecontroleerd door de verweerders die krachtens hun recht op de familienaam Empain optreden;

Dat het arrest aldus gepast de door het middel ingeroepen conclusies beantwoordt;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat uit het op het eerste onderdeel van het middel gegeven antwoord blijkt dat het hof van beroep de bestanddelen aangeduid heeft waarop het steunt om te beslissen dat het gecritiseerd gebruik van de naam Empain, door eiseres gedaan, voor de verweerders schadelijk is;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 19 februari 1965.

Voorzitter: M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever: M. Wauters.

Advocaat-generaal: M. Dumon.

Advocaten: Mrs. Van Rijn en Van Leynseele.

Verzekeringen. — Wat dienen de verzekerde en de verzekeraar te bewijzen ten aanzien van een schadegeval.

De verzekerde die ten overstaan van zijn verzekeraar een recht op betaling doet gelden, moet niet alleen zijn schade bewijzen, maar ook het voorval en het feit dat dit laatste onder de toepassing van het

verzekeringscontract valt, dit wil zeggen dat het ingeroepen schadegeval door bedoelde overeenkomst gedekt is.

Het behoort aan de verzekeraar te bewijzen dat hij van zijn verplichtingen is vrijgesteld ten gevolge van het bestaan van een feit zoals een bepaalde «vervalverklaring» in het contract omschreven.

N.V. De Noordstar en Boerhaave t/ Van Houwe.

Gelet op het bestreden arrest, op 6 maart 1963 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1315, 1322, 1323 van het Burgerlijk Wetboek, 11 van de wet van 1 juli 1956, betreffende de verplichte verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid in zake motorvoertuigen.,

doordat het bestreden arrest de vordering van eiseres in terugbetaling van hetgeen zij aan derden ingevolge het ongeval had uitbetaald, niet gegrond verklaart om reden «dat in werkelijkheid de knoop van het geschil ligt in de vraag op wie van de twee partijen, ten aanzien van het betwiste vraagpunt, de bewijslast rust; dat geïntimeerde (thans verweerder) een verzekering heeft afgesloten voor het gebruik van de verzekerde wagen tot beroepsverplaatsingen en uitstappen; dat het kwestieus geval dus in het raam valt van het contract; dat appellante de toepassing vraagt van hoofdstuk 5 van de polis betiteld «verval... verhaal van de maatschappij»; dat een verzekerde niet moet bewijzen dat hem geen verval treft — wat hem trouwens, gelet op de talrijke oorzaken van verval, veelal onmogelijk zou zijn —; dat het verval moet bewezen worden door de partij die het verval inroept, ten deze appellante; dat deze stelling niet alleen uit de principes betreffende het bewijs voortvloeit; dat artikel 27 van de polis, waarop de vordering steunt, hetzelfde duidelijk voorziet (wanneer de benadeelden, op het ogenblik van het ongeval, in het door de verzekering gedekte voertuig vervoerd worden, kan de maatschappij eveneens de haar bij het artikel 24 toegekende rechten doen gelden, indien deze personen buiten de hiernavolgende voorwaarden werden vervoerd); dat in deze formule de verzekeringsmaatschappij aangewezen wordt als degene die rechten doet gelden en dat degene die een recht doet gelden volgens artikel 1315 van het Burgerlijk Wetboek de last heeft van het bewijs; dat, waar het bewijs waarvan kwestie door appellante niet ten genoegen van rechte geleverd werd, de vordering terecht door de eerste rechter werd afgewezen»,

terwijl 1) eiseres in haar conclusies in uitdrukkelijke bewoordingen steunde, niet op enig verval, maar wel op de niet-verzekering van verweerder, en dat, dienaangaande eiseres staande hield: «dat Van Houwel Edward, welke beweert te mogen genieten van de voordelen van de polis, dient te bewijzen dat de voorwaarden van artikel 27, paragrafen 2 en 3, van de polis verwezenlijkt zijn, zodat het ongeval gedekt is door de verzekering;... dat terzake enkel beweerd wordt dat de verzekerde de toepasselijkheid van het contract op het ingeroepen geval moet bewijzen, zoniet is er geen verzekering» (schending van de artikelen 1322 en 1323 van het Burgerlijk Wetboek),

2) krachtens artikel 27, 2e en 3e, van de voorwaarden van de polis het personenvervoer enkel verzekerd was in de cabine of op zitplaatsen die aan de carrosserie bevestigd waren, en derhalve verweerder, die de uitvoering van de polis vraagt ten zijne voordele, dient te bewijzen dat het ongeval aan deze voorwaarden beantwoordt om de voordelen van de polis te kunnen

inroepen, en er zoniet er geen verzekering is en hij deze voordelen niet kan bekomen, zodat de last van dit bewijs volledig op hem rust (schending van de artikelen 1134 en 1315 van het Burgerlijk Wetboek),

3) het feit dat geen uit de wet of de overeenkomst van verzekering voortvloeiende nietigheid, exceptie of verval door een verzekeraar aan een benadeelde kan worden tegengeworpen, niets afdoet aan de last van het bewijs dat in geval van niet-verzekering op de verzekeringnemer rust en het recht op verhaal dat aan eiseres wordt toegekend niet voor gevolg heeft dat zij dient aangezien te worden als de last hebbende van het bewijs ten opzichte van het geval van niet-verzekering en wanneer zij de aan derden betaalde gelden terugvordert van de verzekeringnemer (schending van de artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 11 van de wet van 1 juli 1956:

Overwegende dat eiseres in haar gedinginleidend exploit haar vordering tot terugbetaling van de door haar aan het slachtoffer van een ongeval uitbetaalde schadevergoeding steunde op de nietigheid van de verzekering, de niet-verzekering of het verval van de verzekering ingevolge de paragrafen 2 en 3 van artikel 27 van de polis; dat zij in haar conclusie vóór het hof van beroep de niet-verzekering inriep op grond van hetzelfde artikel;

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat het arrest, door er op te wijzen «dat appellante (thans eiseres) de toepassing vraagt van hoofdstuk V van de polis, betiteld: Verval-verhaal van de maatschappij» en «dat het verval moet bewezen worden door de partij die het verval inroept, in casu appellante», aldus geenszins bedoelt dat eiseres in haar conclusie niet op de niet-verzekering zou gesteund hebben, maar beslist dat, om de redenen die het opgeeft, het om een geval van verval gaat;

Dat dit onderdeel van het middel feitelijke grondslag mist;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat het arrest vaststelt, enerzijds, dat verweerder een verzekeringspolis met eiseres gesloten had welke ongevallen dekte die door zijn autovoertuig veroorzaakt zouden worden en dat een dergelijk ongeval zich had voorgedaan en, anderzijds, dat eiseres, ten einde het risico niet te moeten dekken zich beriep op een bijzondere bepaling van het contract betiteld «verval-verhaal van de maatschappij» en luidende als volgt: «wanneer de benadeelden op het ogenblik van het ongeval in het door de verzekering gedekte voertuig vervoerd werden, kan de maatschappij eveneens de haar bij artikel 24 toegekende rechten doen gelden, indien deze personen buiten de hierna volgende voorwaarden werden vervoerd»;

Overwegende dat het hof van beroep heeft kunnen oordelen dat, in acht genomen de bewoordingen van de artikelen 24 en 27 van de polis en van de betiteling van hoofdstuk V, waarnaar het verwijst en waarvan eiseres de toepassing vraagt, het door deze laatste aangevoerd feit van vervoer door verweerder van een persoon welke niet vervoerd werd op een zitplaats die aan de carrosserie bevestigd is, door de partijen bij het sluiten van de overeenkomst als een geval van verval van de verzekering beschouwd werd;

Overwegende, gewis, dat de verzekerde die ten overstaan van zijn verzekeraar een recht op betaling doet gelden, niet alleen zijn schade dient te bewijzen maar

ook het voorval en het feit dat dit laatste door het verzekeringskontraat voorzien werd, dit wil zeggen dat het ingeroepen schadegeval door bedoelde overeenkomst gedekt is;

Maar overwegende dat het aan de verzekeraar behoort te bewijzen dat hij van zijn verplichting is vrijgesteld ten gevolge van het bestaan van een feit zoals een bepaalde «vervallenverklaring» door het contract voorzien;

Overwegende derhalve dat het arrest wettelijk beslist heeft dat het aan eiseres behoorde het bewijs te leveren van het feit dat het door haar ingeroepen geval, overeenkomstig het contract, wettigde;

Dat dit onderdeel van het middel naar recht faalt;

Over het derde onderdeel:

Overwegende dat het arrest zijn beslissing geenszins steunt op de overweging dat eiseres geen nietigheid, exceptie of verval kon tegenwerpen aan de slachtoffers van het ongeval;

Dat dit onderdeel van het middel, dat van een verkeerde interpretatie van de bestreden beslissing uitgaat, feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 1 april 1965.

Voorzitter: M. van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. Polet.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Echtscheiding. — Hoofdeis toegekend, wedereis nog hangende. — Hoede der kinderen. — Art. 302 B.W. niet toepasselijk.

Al hebben de hoofdeis en de wedereis tot echtscheiding een eigen bestaan, blijft het niettemin waar dat het lot van een van deze eisen een invloed kan uitoefenen op het lot van de andere eis of op het lot van de eisen die eraan verbonden zijn.

Art. 302 B.W. krachtens hetwelk de kinderen moeten worden toevertrouwd aan de echtgenoot die de echtscheiding verkrijgt, veronderstelt noodzakelijk dat deze echtscheiding toegestaan werd in het uitsluitend nadeel van de andere echtgenoot.

Wanneer dienvolgens de twee echtgenoten de echtscheiding vorderen en de rechter de zaken gesplitst heeft, is art. 302 B.W. niet toepasselijk zolang een vonnis niet definitief over elk van de eisen uitspraak gedaan heeft.

Grojean t/ Balasse.

Gelet op het bestreden arrest, op 30 november 1963 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 251, 262, inzonderheid lid 4, 267, 302 van het Burgerlijk Wetboek, gezegde artikelen 251 en 262 onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 2 en 4 van de wet van 14 december 1935 en gezegd artikel 262 bovendien gewijzigd door artikel 42 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936, 37, 38, 50 van de wet van 25 maart 1876 bevattende de eerste titel van het voorafgaand boek van het wetboek van burger-

lijke rechtsvordering, gezegde artikelen 37, 38, 50 onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 8, 10 en 11 van de wet van 15 maart 1932, 337, 338, 464 en 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, gezegde artikelen 337 en 470 onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 18 en 22 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936, en 97 van de Grondwet, doordat, het beroepen vonnis bevestigend in zover het getuigenverhoren bevolen had vooraleer ten gronde uitspraak te doen over de door eiseres ingestelde hoofdeis in echtscheiding en het, op de tegeneis in echtscheiding van verweerder, de echtscheiding ten nadele van eiseres toegestaan had, maar het wijzigend in zover het de uitspraak, wat betreft de bewaking van de twee minderjarige kinderen uit het huwelijk van de partijen geboren, geschorst had tot het vonnis ten gronde over de hoofdeis, het bestreden arrest, niettegenstaande de door eiseres genomen conclusies tot schorsing, aan verweerder de bewaking over de kinderen toevertrouwt, om de enige reden dat «de toekenning van de bewaking van de kinderen aan gedaagde, thans verweerder, die de echtscheiding bekomen heeft, van rechtswege is», terwijl in geval van splitsing van een hoofdeis en van een tegeneis in echtscheiding en van het toestaan op één van de eisen, van de echtscheiding ten nadele van een van de echtgenoten, behoort het tot de macht van de rechter de uitspraak te schorsen, wat betreft de bewaking van de kinderen, tot de beslissing ten gronde over de andere eis, het schorsen geschikt zijnde om het aan de andere rechter mogelijk te maken volledig over het uitsluitend of wederkerig karakter van de fouten ingelicht te worden; waaruit volgt dat het bestreden arrest: 1) enerzijds, de regel miskent dat indien de rechter een hoofdeis en een tegeneis tot echtscheiding kan splitsen, hij ze nochtans in dit geval niet noodzakelijk in elk van hun punten moet splitsen (schending van de artikelen 251, 262 inzonderheid lid 4, van het Burgerlijk Wetboek onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 2 en 4 van de wet van 14 december 1935 en gezegd artikel 262 bovendien gewijzigd door artikel 42 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936, 37, 38, 50 van de wet van 25 maart 1876 onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 8, 10 en 11 van de wet van 15 maart 1932, 337, 338, 464 en 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, gezegde artikelen 337 en 470 onderscheidenlijk gewijzigd door de artikelen 18 en 22 van het koninklijk besluit nr. 300 van 30 maart 1936), en, anderzijds, de regel dat indien krachtens artikel 302 van het Burgerlijk Wetboek, de kinderen toevertrouwd worden aan de echtgenoot die de echtscheiding verkregen heeft, het onder de voorwaarde is dat de wederkerigheid van de fouten uitgesloten is of althans niet in betwisting is (schending van de artikelen 267 en 302 van het Burgerlijk Wetboek); 2) in elk geval, niet gepast de door eiseres genomen conclusies tot schorsing beantwoordt (schending van artikel 97 van de Grondwet):

Overwegende dat eiseres een eis tot echtscheiding ingesteld heeft en verweerder een tegeneis welke hetzelfde voorwerp had;

Dat het bestreden arrest, over de hoofdeis uitspraak doende, de partijen ertoe machtigt sommige feiten te bewijzen; dat het arrest, over de tegeneis uitspraak doende, de echtscheiding de plano ten voordele van verweerder toestaat en hem de uit het huwelijk geboren kinderen toevertrouwt om de reden dat de toekenning van de bewaking van de kinderen aan de echtgenoot «die de echtscheiding verkregen heeft van rechtswege is»;

Overwegende dat, indien de hoofdeis en de tegen-eis tot echtscheiding een eigen bestaan hebben, het niettemin waar blijft dat het lot van een van deze eisen een invloed kan uitoefenen op het lot van de andere eis, of op het lot van de eisen welke eraan verbonden zijn;

Overwegende dat artikel 302 van het Burgerlijk Wetboek, krachtens hetwelk de kinderen toevertrouwd moeten worden aan de echtgenoot die de echtscheiding verkrijgt, noodzakelijk veronderstelt dat deze echtscheiding toegestaan werd in het uitsluitend nadeel van de andere echtgenoot;

Overwegende, dienvolgens, dat, wanneer de twee echtgenoten de echtscheiding vorderen en de rechter de zaken gesplitst heeft, bovengemeld artikel 302 niet toepasselijk is zolang een vonnis niet definitief over elk van de eisen uitspraak gedaan heeft;

Overwegende dat door uitsluitend te steunen op de door deze wetsbepaling ingestelde regel, om de uit het huwelijk ontsproten kinderen aan de zorgen van verweerder toe te vertrouwen, terwijl de eis van eiseres nog niet definitief beslecht was, het Hof van beroep dus niet wettelijk haar beslissing gerechtvaardigd heeft;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden arrest, maar alleen in zover
1) het uitspraak doet over de bewaking van de uit het huwelijk van de partijen ontsproten kinderen;
2) het eiseres in al de kosten veroordeelt;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik.

RAAD VAN STATE

7e kamer. — 14 april 1965.

Voorzitter : M. Declaire.

Raadsheren : M.M. Smolders en Vermeulen.

Substituut-auditeur-generaal : M. De Pover.

Advokaten : Mrs. Van Ryn en Houtekier.

Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Bevoegdheid. — Ambtenaren. — Bevordering.

Wanneer een ambtenaar, bij een vraag tot nietigverklaring van een beslissing waarbij hem een bevordering wordt geweigerd, enerzijds toegeeft niet te voldoen aan de bevorderingsvoorwaarden van zijn statuut, maar anderzijds stelt dat die bevordering hem toch toekomt, echter buiten de statuutvoorschriften om, namelijk als herstel voor de fouten welke de directie van de N.M.B.S. te zijnen opzichte zou hebben begaan, is het werkelijk onderwerp van deze, bij de Raad van State aanhangig gemaakte betwisting — zelfs al heet verzoeker zijn beroep formeel gesteund te zijn op een overtreding van wettelijke bepalingen — niet de wettigheid van een administratieve beschikking, maar de gepastheid, op grond van de billijkheid, van een compensatie welke hem enerzijds zou toekomen wegens benadeling in zijn carrière door de fouten van de directie der N.M.B.S., en welke hem anderzijds zou moeten worden toegekend door hem, buiten de statuutvoorwaarden om, een bevordering te verlenen.

Een betwisting met dergelijk onderwerp, kan niet

worden ingepast in de voorzieningen van art. 9 van de wet van 23 dec. 1946.

Geyskens t./ Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen.

Arrest nr. 11.179.

Overwegende dat het verzoekschrift volgens zijn bewoordingen, ertoe strekt «de beslissing van de Raad van beheer der Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen dd. 31 augustus 1962 nietig te verklaren, omdat zij de wettelijke bepalingen heeft geschonden»;

Overwegende dat de bestreden beslissing op 31 augustus 1962 door de Raad van beheer van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen werd genomen naar aanleiding van een reeks verzoekschriften welke Joannes Geyskens langs verschillende wegen aan die Raad had doen toekomen; dat verzoeker door deze verzoekschriften trachtte te verkrijgen dat hij tot bureau-chef of tot inspecteur zou worden bevorderd; dat verzoeker deze aanvragen om te worden bevorderd niet hierop grondde dat er zich een vacature voordeed en hij aan de voorwaarden voldeed om te worden benoemd, maar integendeel hierop, dat hij, juist omdat hij niet met toepassing van de thans geldende reglementering kon worden bevorderd, buiten de statuutvoorschriften om een bevordering moest krijgen; dat verzoeker, tot staving van die aanspraken op een extra-statutaire bevordering, deed gelden dat hij, ten gevolge van fouten begaan door de directie van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, vroeger ten onrechte te lang in zijn loopbaan was tegengehouden — zijn klachten gaan zelfs terug tot feiten die zich in de jaren 1920 zouden hebben voorgedaan — en hij daarom onrechtmatig verschillende kansen op bevordering heeft moeten missen omdat hij, juist door die vertraging in zijn loopbaan, telkens onder toepassing is komen te vallen van elkaar afwisselende reglementeringen die, in de gegeven situaties, voor hem ongunstig waren en waarvan er sommige door de directie in stand werden gehouden ten dele in strijd met akkoorden welke, in een subcomité van de nationale paritaire commissie van de Nationale Maatschappij en een vakorganisatie zouden zijn gesloten;

Overwegende dat de ware aard van verzoekers aanspraak op bevordering — vermits hij die bevordering duidelijk buiten de normale toepassing van zijn statuut plaatst — geen andere kan zijn dan een eis tot compensatie — in de vorm van een bevordering — voor het nadeel dat hem ten gevolge van handelingen van de directie van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen in zijn loopbaan zou zijn toegebracht; dat de grondslag van deze eis tot vergoeding wegens geleden nadeel, bij gebrek aan enig voorschrift dienaangaande, geen andere kan zijn dan het algemene beginsel van de billijkheid;

Overwegende dat de directie van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen in een advies van 24 juli 1962, gegeven aan de Raad van beheer, allereerst stelt dat, al moge verzoeker dan inderdaad door verschillende jongere collega's in zijn loopbaan voorbijgestreefd zijn, noch die bevorderingen, noch het voorbijgaan van verzoeker enige onregelmatigheid inhielden, en vervolgens dat verzoeker, zolang hij niet geslaagd is voor het reglementair voorgeschreven bekwaamheidsexamen voor bureau-chef of inspecteur, niet aan de bevorderingseisen voldoet en dus niet bevorderd kan worden; dat de Raad van beheer, op dat advies, de 31e augustus 1962 besloot verzoekers aanvraag om bevordering af te wijzen;

Overwegende dat het verzoekschrift, door Joannes Geyskens op 31 oktober 1962 bij de Raad van State ingediend om de afwijzende beschikking, op 31 augustus 1962 door de Raad van beheer genomen, te doen vernietigen, eenzelfde wijze van redeneren vertoont als de verzoekschriften welke hij aan de directie en de Raad van beheer van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen heeft gericht; dat hij enerzijds erkent niet gesiaagd te zijn voor het bekwaamheidsexamen, vereiste voor zijn normale bevordering; dat hij anderzijds echter de directie van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen verwijt te zijnen opzichte een hele reeks fouten te hebben begaan welke hem belet hebben tot bureauchef bevorderd te worden; dat hij op die fouten van de directie steunt om de wettigheid van de afwijzende beschikking, door de Raad van beheer genomen, te betwisten;

Overwegende dat wanneer verzoeker, ook voor de Raad van State, enerzijds toegeeft niet te voldoen aan de bevorderingsvoorwaarden van zijn statuut, maar anderzijds steit dat die bevordering hem toch toekomt, echter buiten de statuutvoorschriften om, namelijk als herstel voor de fouten welke de directie van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen te zijnen opzichte zou hebben begaan, het werkelijk onderwerp van deze, bij de Raad van State aannavig gemaakte betwisting niet is — zelfs al heet verzoeker zijn beroep formeel gesteund te zijn op een overtreding van « wettelijke bepalingen » — de wettigheid van een administratieve beschikking, maar de gepastheid, op grond van de billijkheid, van een compensatie welke hem enerzijds zou toekomen wegens benadeling in zijn carrière door de fouten van de directie der Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, en welke hem anderzijds zou moeten worden toegekend door hem, buiten de statuutvoorwaarden om, een bevordering te verlenen;

Overwegende dat een betwisting met een dergelijk onderwerp niet ingepast kan worden in de voorzieningen van artikel 9 van de wet van 23 december 1946 en de Raad van State derhalve niet bevoegd is om, op grond van dit artikel 9, van een beroep, dat ertoe strekt een dergelijke betwisting op te lossen, kennis te nemen,

Besluit :

Artikel 1 :

Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9de Kamer. — 7 oktober 1965.

Voorzitter : M. Maréchal.

Raadsheren : M.M. Liard en Grenez.

Advocaat-generaal : M. Cerckel.

Advocaten : Mrs. Sacré loco Calloud, Van Dessel en Reynders.

Aansprakelijkheid voor dieren. — Hond loopt plots de straat over.

Bij het voorbijkomen van een bromfietser liep een hond plots de straat over, en zulks op een voor de bromfietser verrassende wijze, aangezien het dier klaarblijkelijk aan het lopen ging om bij de zoon van zijn meester te komen, die juist het huis aan de overkant was binnengegaan.

Het feit dat de hond aldus onder het voorwiel van de bromfietser geraakte, is bijgevolg toe te schrijven aan de eigen, rechtstreekse en omzeggens spontane

daad van het dier, wat ten laste van zijn eigenaar het verantwoordelijkheidsvermoeden van art. 1385 B.W. doet ontstaan.

Alaerts t./ Didden.

Gezien, in regelmatige uitgifte, het vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Leuven de dato 11 september 1963, waartegen op 11 oktober 1963 een naar tijd en vorm regelmatig beroep werd aangetekend;

Gezien het incidenteel beroep bij regelmatige besluiten;

Aangezien het Hof de juiste feitelijke vaststellingen beaamt waaruit de eerste rechter terecht het besluit trekt dat het wel de hond van appellant, oorspronkelijk verweerder is — en niet een andere hond die onbekend zou gebleven zijn — welke aanleiding gaf tot het ongeval waarbij geïntimeerde gekwetst werd en schade opliep en waarvoor vergoeding geëist wordt;

Aangezien vervolgens vaststaat, en onder meer uit de bij het proces-verbaal gevoegde schets blijkt dat de hond plots van links naar rechts over de Brielstraat kwam gelopen, lijnrecht naar de inrit van het huis nr. 4, en deze gedraging inderdaad op een voor de bromfietser verrassende wijze moet geschied zijn, vermits het dier klaarblijkelijk aan het lopen ging om de zoon van zijn meester te vervolgen, met wie het van uit de Oudestraat, nummer 8 was medegekomen en die zo pas in gezegde woning, Brielstraat nummer 4, was binnengetreten;

Aangezien het feit dat de hond aldus onder het voorwiel van de bromfiets geraakte, bijgevolg is toe te schrijven aan de eigen, rechtstreeks en omzeggens spontane daad van het dier, wat ten laste van zijn eigenaar het verantwoordelijkheidsvermoeden doet ontstaan op grond van artikel 1385 B.W., met als consequentie de aansprakelijkheid voor de toegebrachte schade;

Aangezien daartegen door geïntimeerde geen tegenbewijs wordt aangebracht noch aangeboden;

Aangezien het billijk voorkomt het bedrag der provisionele veroordeling op 50.000 fr. te brengen;

Aangezien de aanstelling van een deskundige, door de eerste rechter bevolen met de opgedragen zending, steunt op oordeelkundige overwegingen die het Hof overneemt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend;

Ontvangt het hoofdberoep evenals het incidenteel beroep;

Verklaart het hoofdberoep ongegrond en het incidenteel beroep gegrond in de hierna bepaalde mate :

Bevestigt dienvolgens het aangevochten vonnis in al zijn beschikkingen, behalve wat het bedrag betreft der toegekende provisie;

Verbeterende dienaangaande : zegt dat het hoofdbedrag dezer provisie op 50.000 fr. dient gebracht te worden; veroordeelt hoofdappellant aan geïntimeerde de aldus verhoogde provisie te betalen, te vermeerderen met de vergoedende intresten van 23 oktober 1960 tot 4 december 1962 en de gerechtelijke intresten sindsdien;

Veroordeelt hoofdappellant tot al de gerechtskosten in beroep.

KRONIEK VAN EUROPEES RECHT

Het eerste Ontwerp van richtlijn van de Raad inzake Vennootschappen

1. — Op 21 februari 1964 heeft de E.E.G.-Commissie aan de Raad van Ministers een ontwerp van richtlijn overgemaakt, « strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lid-Staten worden verlangd van de rechtspersonen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het Verdrag, om de belangen te beschermen, zowel van de deelnemers in deze rechtspersonen als van derden, zulks teneinde die waarborgen gelijkwaardig te maken » (1).

Volgens de considerans die dit ontwerp voorafgaat, zowel als volgens de toelichting die erop volgt, wordt de bevoegdheid om gezegde richtlijn tot stand te brengen door de ontwerpers gehaald uit artikel 54 lid 3, sub g) van het E.E.G.-Verdrag.

Art. 54 maakt deel uit van het hoofdstuk 2 van titel III van het Verdrag. Titel III handelt over het « vrij verkeer van personen, diensten en kapitalen »; hoofdstuk II meer speciaal over de « vrijheid van vestiging ».

Lid 1 van art. 54 schrijft voor dat een algemeen programma voor de opheffing van de beperkingen op de vrijheid van vestiging zal worden opgesteld. Dit programma werd op 18 december 1961 uitgevaardigd (2).

Het bepaalde in titel II dat de waarborgen welke in de lidstaten van vennootschappen worden verlangd om de belangen van deelnemers en derden te beschermen vóór 31 december 1964 moesten worden gelijkwaardig gemaakt.

Lid 2 van artikel 54 bepaalt dat teneinde de vrijheid van vestiging geleidelijk te verwezenlijken de Raad, bij algemeenheid van stemmen tot aan het einde van de eerste « etappe » en vervolgens bij gekwalificeerde meerderheid, richtlijnen uitvaardigt, — zulks na raadpleging van het Economisch en Sociaal Comité en van het Europees Parlement.

Lid 3 van art. 54 ten slotte noemt als één van de taken die de E.E.G.-organen op de in lid 2 bepaalde wijze zullen moeten tot stand brengen: « g) voor zover nodig, de waarborgen te coördineren welke in de lidstaten worden verlangd van de rechtspersonen... om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in die rechtspersonen als van derden, ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken. »

2. — Door de commentaren wordt genoemd lid 3 van art. 54 vrij algemeen gezien als een *correctief* op de vrijheid van vestiging, zoals deze door kapitel 2 van titel III wordt beoogd (3).

Art. 52 bepaalt inderdaad dat de opheffing van beperkingen aan de vrijheid van vestiging zich ook uitstrekt tot de oprichting van agentschappen, filialen en dochtermaatschappijen door de onderhorigen van de ene Lid-Staat op het grondgebied van een ander.

Welnu, dank zij de groter wordende vrijheid van vestiging, zullen normaliter meer agentschappen en filialen (4) van vennootschappen van de ene Lid-Staat op het grondgebied van de andere Lid-Staat worden opgericht. Hierdoor zullen een groter aantal derden in contact komen met vreemde vennootschappen, zulks door ermee zaken te doen, door er contracten mee af te sluiten, door er in dienst van te treden, enz. Het is dan ook zeer storend dat deze derden niet mogen rekenen op dezelfde waarborgen vanwege deze vreemde vennootschappen als deze welke zij mogen verwachten van de nationale vennootschappen. De bedoeling van artikel 54

lid 3 g) is dus van de waarborgen die in de verschillende rechtstelsels voorzien zijn *geijkwaardig* te maken, hetgeen in de eerste plaats betekent dat er een einde moet gesteld aan het *tekort aan de waarborgen* dat in een bepaalde staat zou bestaan t.o.v. de andere.

3. — Het ontwerp-richtlijn regelt drie materies die kennelijk de rechtsbescherming van derden en deelnemers betreffen: de *openbaarmaking* van bepaalde stukken en feiten, de *rechtsgeldigheid van de verbintenissen der vennootschap*, en de gronden en de gevolgen van de *nietigheid* der vennootschap. Het blijkt klaar dat er nog andere voorschriften zijn (bijv. deze betreffende de volstorting van het kapitaal) die de bescherming van derden en deelnemers betreffen. De toelichting zegt dat de coördinatie « voorlopig moet gericht zijn op de *meest urgente* aspecten van de bescherming van de deelnemers en derden ». Bovendien handelt het ontwerp slechts over de vennootschappen op aandelen; voor België zijn dit: de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen, en de P.V.B.A. Voor deze vormen is inderdaad de coördinatie het meest dringend, omdat, aldus de toelichting, « zij in de internationale betrekkingen de belangrijkste rol spelen ».

4. — Wat vooreerst de openbaarmaking van vennootschappelijke stukken en feiten betreft, bepaalt de richtlijn dat moeten gepubliceerd worden: de oprichtingsakte alsmede de statuten, indien deze in een afzonderlijke akte zijn opgenomen; de wijzigingen aan deze akte; de identiteit en de respectieve machten van de personen die krachtens de wet of krachtens de statuten, de bevoegdheid hebben de vennootschap ten opzichte van derden te verbinden en deel te nemen aan het bestuur van, of het toezicht op, de vennootschap; de identiteit van de balanscommissarissen, indien de wet hun bestaan voorschrijft; de balans en de winst- en verliesrekening van elk boekjaar (voor de P.V.B.A.'s is dit enkel voorgeschreven indien het bedrag van hun balans 1.000.000 rekeneenheden, hetzij 50.000.000 fr. overschrijdt).

Wat laatstgenoemde publicatie der balans- en winstrekening betreft (5), is het Economisch en Sociaal Comité in zijn advies (dat op 28 oktober 1964 werd uitgebracht) de mening toegedaan dat deze jaarlijkse publicatie wenselijk is voor de vennootschappen die een beroep doen op de kapitaalmarkt (de zgn. « open vennootschappen »), maar dat het nut ervan twijfelachtig is voor vennootschappen die geen beroep doen op de kapitaalmarkt (de zgn. « besloten vennootschappen ») (6). Tot hetzelfde besluit komt de Nederlandse rechtsgeloorde Mr. Löwensteyn, in een grondig artikel aan dit deel van de richtlijn gewijd. Bovendien moet de vraag gesteld worden, of de publicatie van de balans altijd haar doel zal bereiken, ingevolge de verschillen die er in de wetgevingen bestaan betreffende het opmaken van dergelijke balans en winst- en verliesrekeningen (7). De vrees wordt verder ook geuit dat de besproken plicht tot openbaarmaking voor vennootschappen der Gemeenschap schadelijk zou kunnen zijn, wanneer vreemde concurrerende ondernemingen niet aan dezelfde verplichtingen zouden zijn gebonden (8).

Wat dat de wijze van openbaarmaking betreft, bepaalt art. 3 van het ontwerp-richtlijn dat iedere Staat vrij is tussen drie methoden te kiezen: publicatie in een

officieel mededelingsblad, deponering bij een griffie of een andere officiële instantie, of nog inschrijving in een register (bijv. het handelsregister).

In elke Lid-Staat wordt hetzij bij een centraal register, hetzij bij elk handelsregister een dossier voor elke vennootschap aangelegd. Dit dossier bevat ten minste alle behoorlijk bijgewerkte gegevens waarvan de openbaarmaking krachtens art. 2 is voorgeschreven.

In België bestaat de instelling van dergelijk dossier sinds de nieuwe wet op het handelsregister.

Elke Lid-Staat zal volgens het ontwerp-richtlijn vrij zijn te beslissen dat het dossier als één van de methoden van de openbaarmaking wordt aangemerkt. Indien het dossier echter niet die functie krijgt, dan zal in geval de op regelmatige wijze openbaar gemaakte gegevens afwijken van de gegevens die in het dossier zijn opgenomen, op deze laatste geen beroep worden gedaan.

Dit is met reden door het Economische en Sociaal Comité becritiseerd geworden; het Comité stelt voor dat het dossier overal als enige methode van openbaarmaking zou gelden (9).

Artikel 5 schrijft voor dat bepaalde gegevens verplichtend zouden voorkomen op stukken uitgaande van de vennootschap, nl. brieven, facturen, bestelbonnen en tarieven. Deze gegevens zijn: bij welk handelsregister de inschrijving is geschied en het dossier wordt bewaard, het nummer van dit handelsregister, de plaats van de zetel, het bedrag van het kapitaal en eventueel het feit dat deze vennootschap zich in vereffening bevindt. Artikel 7 voorziet de sancties voor het nalaten van de meest belangrijke der voorgeschreven publicaties en deponeringen. De Lid-Staten zullen zelf represieve sancties dienaangaande vaststellen.

Bovendien bepaald art. 9 dat in de Lid-Staten waar het nalaten van de openbaarmaking van wijzigingen in de statuten deze wijzigingen niet van rechtsgevolgen berooft, dit in ieder geval voor gevolg heeft dat zij aan derden te goeder trouw niet kunnen worden tegengeworpen. De wetgeving der Lid-Staten kan deze derden evenwel toestaan zich op de niet-openbaar gemaakte wijzigingen te beroepen (10).

5. — Aangaande het deel van de richtlijn m.b.t. de *rechtsgeldigheid der verbintenissen der vennootschap*, moet vooreerst opgemerkt worden dat het eerste der desbetreffende artikelen, nl. art. 10, eigenlijk beter bij het hoofdstuk der bekendmakingen zou zijn ondergebracht. Het bepaalt dat wanneer de benoeming of het ontslag van de personen, die als orgaan de bevoegdheid hebben de vennootschap te verbinden, niet is openbaar gemaakt, deze door de vennootschap aan derden te goeder trouw niet kunnen worden tegengeworpen; de laatsten kunnen zich evenwel op deze handelingen beroepen. Deze regel dient in beginsel goedgekeurd, daar het een gezonde regel is. Hij stemt overeen met de Belgische wetgeving terzake (11).

Misschien zou nog nader kunnen worden gepreciseerd dat de goede trouw van derden hieromtrent wordt vermoed, zodat het bewijslast van het tegendeel bij de vennootschap berust.

Artikel 11 handelt over de eigenlijke rechtsgeldigheid van de verbintenissen der vennootschap.

Er moet hier een onderscheid worden gemaakt tussen: a) handelingen die het *vennootschapsdoel* overschrijden; b) handelingen die de grenzen welke de wet stelt aan de bevoegdheden der bestuurders te buiten gaan; c) handelingen die de statutaire beperkingen aan de bevoegdheden der organen niet in acht nemen.

Volgens de leer die in ons land, zowel als in Frankrijk en Engeland — maar niet in Duitsland (12) — geldt, binden de handelingen die het vennootschapsdoel

overschrijden de vennootschap niet. In Engeland noemt men dit de «ultra vires of the company» doctrine. In overeenstemming met deze theorie bepaalt het eerste lid van artikel 11 dat de vennootschap gebonden is door de handelingen die door haar organen zijn verricht tenzij deze de grenzen welke de wet of het vennootschapsdoel aan hun bevoegdheid stelt overschrijden. Een correctief wordt echter aangebracht: in het geval van een handeling die het doel der vennootschap overschrijdt, zal de vennootschap tegenover de derden niettemin gehouden zijn wanneer bedoelde derden «op goede gronden hebben mogen aannemen dat de handeling... binnen de grenzen van dit doel gebleven is».

Wanneer het echter gaat om een handeling die de *wettelijke* grenzen der bevoegdheid van de bestuurders (of van de vennootschap zelf, wanneer de wet bijv. bepaalt dat deze geen grond mag verkopen; maar meteen is het dan ook een grens aan de bevoegdheid der bestuurders) te buiten gaat, is de vennootschap nooit gehouden. Dit is in overeenstemming met het recht van al onze West-Europese landen, met inbegrip van Duitsland, en is logisch, gezien iedereeren geacht is de wet te kennen.

Het is met betrekking tot de statutaire beperkingen aan de bevoegdheid van de bestuurders dat de richtlijn een belangrijke nieuwigheid invoert t.a.v. ons huidig geldend recht. Gezegde beperkingen zijn niet tegenstelbaar aan derden, *zelfs niet indien ze zijn openbaar gemaakt*. Deze regel werd geïnspireerd door het Duits recht, nl. door paragraaf 74, 2e lid, van het Aktiengesetz dat bepaalt: «Dritten gegenüber ist eine Beschränkung der Vertretungsbefugnis des Vorstands unwirksam». Zij strookt niet met het Belgisch recht volgens hetwelk dergelijke gepubliceerde beperkingen wel aan derden tegenwerpelijk zijn. De richtlijn schijnt echter verder te gaan dan het Duitse recht zelf; inderdaad, bij de toepassing van par. 74, heeft de rechtspraak een mildering eraan toegebracht door te beslissen dat de beperking *wel* tegenwerpelijk is aan de derde die ervan op de hoogte was, en bovendien wist dat het orgaan er zich niet aan stoorde (13).

De Duitse opvatting brengt natuurlijk een veel grotere zekerheid voor de derden mee; zij verdient goedkeuring omdat het dikwijls moeilijk is voor de derden al de publicaties betreffende de vennootschap geraadpleegd te hebben. De richtlijn hadde nochtans waarschijnlijk beter gedaan de door de Duitse rechtbanken aangebrachte correctie ook over te nemen, vermits betracht moet worden te weren dat kwade trouw of oneerlijke samenspanning juridisch beschermd worden. Te noteren valt dat art. 11, lid 2, bepaalt dat de nationale wetgevingen echter kunnen toestaan dat aan een derde worden tegengeworpen de statutaire clausules op grond waarvan de algemene bevoegdheid om de vennootschap te vertegenwoordigen aan *verschiedene, te zamen handelende personen* is toegekend, tenzij de bedoelde derde op goede gronden heeft mogen aannemen dat deze clause in de statuten niet van toepassing was.

6. Betreffende de *nietigheid* van de vennootschap, wordt hoofdzakelijk bepaald:

— dat in de statuten geen voorafgaande controle bestaat bij de oprichting van een vennootschap (zoals o.m. in België), de oprichtingsakte en haar wijzigingen bij authentieke akte zullen moeten verleden worden;

— dat voor de vennootschappen geen enkele grond van onbestaanbaarheid of van nietigheid (absolute of relatieve) mag gelden behoudens wegens:

1) het ontbreken van de oprichtingsakte of hetzij het ontbreken van de authentieke vorm ervan, hetzij het

niet-naleven van de formaliteiten van de voorgaande controle;

2) het ongeoorloofde of met de openbare orde strijdige doel van de vennootschap.

— dat de nietigverklaring op zichzelf de rechtsgeldigheid van de voordien ten opzichte van derden in naam van de vennootschap aangegane verbintenissen niet aantast (art. 14).

Deze regeling is tamelijk ongunstig onthaald geworden, omdat het onaanvaardbaar lijkt dat de gemeenrechtelijke gronden van nietigheid (bijv. onbekwaamheid van partijen) zouden terzij geschoven worden (14).

Zal ons recht bovendien de éénmansvennootschap als geldig moeten aanvaarden?

Betreffende art. 14 rijst de vraag of ook t.a.v. derden te kwader trouw de voor de nietigheid aangegane verbintenissen zullen rechtsgeldig zijn.

7. Besluit.

Een richtlijn verbindt elke Lid-Staat t.a.v. het te bereiken resultaat, doch laat hem vrij de middelen te kiezen waarmee hij dit resultaat zal tot stand brengen (bijv. door een wet, of door een reglement, enz.).

Zoals hoger gezien bepaalde het Algemeen Programma dat de coördinatie der waarborgen vóór 31 december 1964 moest worden bereikt. Dit getuigde van een veel te groot optimisme, en thans zal een nieuwe datum moeten worden vastgesteld.

Wat nu gedacht van het ontwerp-richtlijn? Het heeft veel critiek doen oprijzen. Vooreerst heeft men beweerd dat de ontwerpers hun bevoegdheid op grond van art. 54, lid 3, zijn te buiten gegaan. Dit is nl. met heel veel talent verdedigd geworden door Prof. Uniken Venema (15). Zijn stelling is dat het ontwerp wijzigingen aan de nationale rechtstelsels beoogt, die te diepgaand zijn (zoals bijv. de publicatie van winst- en balansrekening, die in Nederland niet bestaat). Hierdoor, zegt hij, gaat men een eenvoudige «aanpassing» der wetgevingen te buiten, en zou men de procedure moeten gevolgd hebben van art. 100 («nader tot elkaar brengen van wetgevingen»), waarbij *unanimiteit* van de Raad wordt vereist. Deze beschouwingen lijken ons echter, alles samen genomen, wel een subtiel vitten over termen. Persoonlijk menen we niet dat de grenzen van art. 54, lid 2 (waarvan anders de betekenis praktisch tot nul zou worden herleid) zijn overschreden.

Erger zijn echter de onnauwkeurigheden en de duisterheden in de tekst zelf (aldus: art. 2, lid 3; art. 4, lid 4; art. 13, laatste lid; de artikelen over de nietigheid, enz.).

Nochtans brengt het ontwerp van richtlijn uitstekende innovaties mede: aldus de hoger besproken regeling, waarbij statutaire begrenzings van de machten der beheerders niet aan derden tegenwerpelijk zijn. Hier zou echter, zoals hoger gezegd, een beperking moeten aangebracht, waarbij de derden te kwader trouw worden uitgesloten.

Goed te keuren is ook het verplichtend publiceren van de winst- en verliesrekening en balans, doch alleen de open vennootschappen zouden hiervoor moeten in aanmerking komen.

Georges VAN BOXSOM,
Advocaat,
Assistent-Navorser bij het
Centrum voor Internationaal Recht
der Universiteit te Leuven.

(1) De tekst van het ontwerp-richtlijn, met de toelichting, is te vinden in: *Supplement van het Bulletin van de E.E.G.*, 1964, nr. 3, blz. 13 e.v.

(2) Zie *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, 15 januari 1962.

(3) Zie A.M. Houin, *Le regime juridique des sociétés dans la communauté Economique Européenne*, *Rev. trim. dr. eur.*, 1965, p. 16; Uniken Venema, *Coördinatie van het vennootschapsrecht der E.E.G. staten op grond van art. 54 lid 3, in de Naamloze Vennootschap*, 1964-1965, blz. 57, 58.

(4) Dochtermaatschappijen komen niet in aanmerking, daar zij opgericht worden volgens het recht van het land waar ze zich vestigen.

(5) Zie voor België: artikel 80, titel IX, Wetboek van Koophandel.

(6) Degenen die tot een besloten vennootschap toetreden krijgen vanzelfsprekend inzage in de financiële toestand ervan. Publicatie kan alleen concurrenten op de hoogte brengen, wat storend is.

(7) Löwensteyn. De voorschriften met betrekking tot de openbaarmaking in het ontwerp eerste Richtlijn, in *De Naamloze Vennootschap*, 1964-1965, blz. 48.

(8) Zie o.m. Fikentscher en Crossfeld, *The proposed Directive on Company Law, in Common Market Law Review*, december 1964, p. 226; cfr. «De balans en de winst- en verliesrekening in de N.V.», uitg. Studiecentrum voor Buitenlands Recht en Rechtsvergelijking te Leuven, ter perse.

(9) Advies van het Econ. en Soc. Comité, in *Publicatieblad der Europese Gemeenschappen* van 27-11-1964, p. 3245.

(10) Artikel 8 hoort eigenlijk niet thuis in het hoofdstuk over de publicatie. Het bepaalt dat degenen die in naam van een vennootschap in oprichting hebben gehandeld, voordat deze rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk worden gehouden voor de aldus aangegane verplichtingen, tenzij de vennootschap, na op regelmatige wijze te zijn opgericht, de aangegane verplichtingen overneemt. Deze regel lijkt ons redelijk, daar het billijker is dat het risico van niet-bekrachtiging door de oprichters wordt gedragen, dan door de derden.

(11) Zie art. 12, titel IX, Wetboek van Koophandel.

(12) Zie *Van Ommelslaghe*, *Le régime des sociétés par action en droit comparé*, p. 476.

(13) Zie: *Van Oven*, de E.E.G. richtlijn en de bevoegdheids-overschrijding door organen, in *De Naamloze Vennootschap*, 1964-1965, blz. 45.

(14) *Van Gerven*, W., *Overzicht van de wetgeving, de rechtspraak, de rechtsleer - Europees recht*, in *TPR* 1964, p. 633-634.

(15) In het geciteerde artikel.

BALIELEVEN

Voorzorgskas voor Advocaten Vereniging zonder winstgevend doel

Maatschappelijke Zetel: Justitiepaleis Brussel
Administratieve Zetel: Stoofstraat 12, Brussel 1

BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING

O p r o e p

De Raad van Beheer van de Voorzorgskas voor Advocaten nodigt de leden van de vereniging uit tot het bijwonen van de buitengewone algemene vergadering van de Voorzorgskas die zal plaats hebben op zaterdag 18 december 1965 te 14.30 uur op het Justitiepaleis te Brussel, in de gehoorzaal van de eerste kamer van het Hof van Beroep.

A g e n d a

1. Beslissing te nemen betreffende de aanpassing der ouderdoms- en overlevingspensioenen en der tussenkomsten van de Voorzorgskas voor Advocaten.
2. Statutaire benoemingen.
3. Rondvraag.

De leden van de vereniging die verhinderd zijn deze vergadering bij te wonen en die zich wensen te laten vertegenwoordigen, kunnen tot dit doel aan een lid volmacht verlenen.

Deze volmacht is niet aan een bijzondere vorm onderworpen en kan op het kantoor van de vergadering worden ingediend.

Het aantal stemmen waarover een gevolmachtigde kan beschikken is beperkt tot 10 (art. 32 van de statuten).

Wij kunnen niet voldoende aandringen bij de aansloten om deze vergadering in grote getale bij te wonen opdat de belangrijke beslissingen die op

de agenda geplaatst werden niet genomen worden in een sfeer van onverschilligheid.

De Voorzitter
van de Raad van Beheer
Mr. R. Van Roye

P.S. - De tekst van de voorstellen betreffende de wijziging van de pensioenen evenals een verklarende nota zullen binnenkort in deze kolommen worden bekend gemaakt. Bovendien zullen de aangeslotenen deze teksten als bijlage tot een persoonlijke oproep ontvangen.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

De heer A. Dassen over : « Het Sociaal en Juridisch Statuut van de verstandelijk-gehandicapten »

Ieder confrater weet dat de heer Dassen met wijsheid de functie van politierechter te Antwerpen vervult, maar meerderen kenden hem niet als promotor van het streven naar een volwaardig juridisch en sociaal statuut van de verstandelijk-gehandicapten.

Over dit laatste onderwerp nam de heer Dassen op 5 november voor talrijke confraters het woord.

Na te hebben gewezen op de zeer aanzienlijke aangroei van verstandelijk-gehandicapten, rekening houdend met de ontwikkeling van de geneeskunde, onderzocht de spreker de beschermingsmaatregelen, door de wetgever voorzien.

De zeer vele nuances, die in de geestelijke toestand van deze personen kunnen bestaan, maken samenwerking van psychiaters en juristen onontbeerlijk om tot aangepaste beschermingsmaatregelen voor elke categorie te komen.

Meerdere wetteksten lijden onder een gebrek aan nauwkeurige omschrijving, en steeds weer wordt de neiging waargenomen de gevallen definitief te catalogeren, zonder rekening te houden met de weldoende invloed van bijzonder onderwijs, dat bijna steeds verbetering in de toestand van de zieken tot gevolg heeft.

De wet van 16 april 1963 betreffende de sociale reclasserings kwam in ruime mate deze bezwaren tegemoet. Eindelijk werd ingezien dat geestelijk-gehandicapten niet uit de maatschappij moeten verwijderd worden. Alle maatregelen, vroeger met het oog op bescherming van deze personen genomen, werden geëvalueerd en uitvoerig aangevuld.

Na opsporen en inschrijven van de gehandicapten zal worden gestreefd zowel naar medische als naar professionele revalidatie, waarna integratie in de maatschappij tenslotte de bekroning der inspanningen zal betekenen, vooral voor de minder-valiede zelf.

Dank zij een gezonde politiek zijn thans voldoende middelen beschikbaar om de medische en professionele revalidatie te bereiken: er bestaan flink uitgeruste scholen voor bijzonder onderwijs, met speciaal opgeleide leerkrachten.

Volledige integratie in de arbeidsmiddelen blijkt echter bijzonder moeilijk: er blijft een sterke onderwaardering van het werk van verstandelijk-gehandicapten bestaan, waaruit een negatieve instelling van de werkgevers voortvloeit tegenover de wettelijke verplichting verstandelijk-gehandicapten — volgens een percentage, door de paritaire commissies vast te stellen — in hun onderneming te werk te stellen.

De beschutte werkplaatsen, waar de gehandicapte met toewijding gevolgd wordt, en beschouwd als vol-

waardige schakel in het hedendaagse bedrijfsleven, zullen ongetwijfeld de waardering voor het werk van de verstandelijk-gehandicapten doen groeien, en hun uiteindelijke volledige sociale integratie mogelijk maken.

Op dat ogenblik zal de wet van 16 april 1963 haar volledige uitwerking hebben gekregen en aan haar verheven doel beantwoorden.

Concreet helpt de heer Dassen met inspanning van zijn beste krachten dit doel te verwezenlijken door de leiding waar te nemen van de beschutte werkplaats te Deurne, waar hij door een 120-tal arbeiders met de grootste liefde en dankbaarheid wordt bejegend. Dit laatste vertelde niet de heer Dassen zelf, maar de Voorzitter, Meester Kinsbergen, die de spreker op zeer hartelijke wijze had ingeleid.

De aanwezigen dankten niet alleen voor een schitterend betoog, zij dankten vooral voor een heerlijke pleidooi voor menselijkheid, en om het voorbeeld van een man, die uit de rijkdom van zijn hart met gaven van liefde en deernis de minsten onder ons tegemoet-treedt als waren ze koningen.

M. C.

Unie der Jonge Balies en Advocaten

Werkvergadering van 3 november

De eerste werkvergadering van de zopas ongerichte U.J.B.A. werd gehouden te Brussel op 3 november j.l.

Op de eerste plaats werd de aansluiting van de verschillende balies onderzocht. Meerdere Voorzitters deelden mee dat hun Conferentie collectief zal aansluiten, door betaling van een bepaald bedrag voor elk van haar leden.

Vervolgens werden vijf commissies opgericht, elk belast met het onderzoek van specifieke problemen:

- commissie voor de studie van de hervormingen inzake verzekeringen,
- commissie voor de studie van het project Van Reepingen,
- commissie voor de studie van hervorming en bezoldiging van de stage,
- commissie voor de studie van de tarificatie der erelonen,
- commissie voor de studie van de pensioenen aan advocaten.

Vóór het einde van het jaar zullen de resultaten van deze studies worden verzameld, en daadwerkelijk op de verschillende terreinen worden aangewend tot verdediging van de rechten der advocaten.

De volgende vergadering van de Unie wordt gepland voor 17 januari 1966.

Conferentie der Jonge Balie te Tongeren

Professor L. P. Suetens over : « De Werkstaking in het recht. Rechtsvergelijkend overzicht »

Voor de plechtige openingsvergadering van het nieuw gerechtelijk jaar was de nieuwe voorzitter, Mter. J. Smeets op 29 oktober gelukkig de hoogste gerechtelijke gezagsdragers te mogen verwelkomen in de persoon van de heer Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Luik, M. Albert, de heer Procureur-generaal J.

Constant, vergezeld van de heren raadheer Alsteens en substituut-procureur-generaal Odeurs. Verder mocht hij begroeten de heer Voorzitter van de Rechtbank te Tongeren, de heer Driessen, alsmede talrijke magistraten en confraters uit gans Limburg.

Als spreker stelde Mr. Smeets vervolgens voor de heer Louis Paul Suetens, docent aan de Katholieke Universiteit te Leuven, die als onderwerp gekozen had « De werkstaking in het recht. - Rechtsvergelijkend overzicht ». Spreker heeft reeds als jurist en professor een zeer gunstige bekendheid verworven. De Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek, uitgegeven door het Rechtskundig Weekblad onder leiding van Prof. Mr. René Victor, publiceerde vóór korte tijd van de hand van de heer Suetens het gezaghebbende boek « De werkstaking in het Publiekrecht van de landen der Europese Gemeenschappen ».

De briljante openingsredenaar gaf een duidelijke schets eerst over het recht in België nopens dit eerder netelig vraagstuk. Daarna voerde hij in een breed panorama zijn aandachtig gehoor mee over de landsgrenzen, om na te gaan wat er feitelijk en wettelijk bij te kijken komt in zo verschillende landen als het warmbloedige Italië, het (thans minder stakingslustige) Frankrijk der vijfde Republiek, het « Wirtschaftswunderkind » der Bondsrepubliek Duitsland of het nuchtere Nederland...

Hartelijke slotwoorden uitgesproken door de heer Stafhouder R. Stas en een zeer warm applaus, vertolken de dank en de waardering van de aanwezigen.

Tot goede inzet van het gerechtelijk jaar had daarna een sympathieke receptie plaats, aangeboden door het Bestuur van de Conferentie van de Jonge Balie.

75-jarig Jubileum van de Conférence du Jeune Barreau te Mons

Op 3 en 4 december a.s. worden door de Conférence du Jeune Barreau te Mons, grootse feestelijkheden ingericht ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan der vereniging.

Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin hebben aanvaard op deze jubileumviering aanwezig te zijn.

Wij delen hieronder het programma mede van de plechtigheden :

Vrijdag 3 december 1965 :

15.00 u. In de Koninklijke Schouwburg te Mons, in tegenwoordigheid van Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin, plechtige jubileumzitting.

4 redevoeringen zullen uitgesproken worden, achtereenvolgens door Mr. Yves Aubry, Voorzitter van de Conferentie; door Mr. Jean Demay, Stafhouder van de Orde der Advocaten te Mons; door Mr. De Gryse, Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten en door de heer Minister van Justitie.

16.15 u. De Koning en de Koningin bezoeken in de Koninklijke Schouwburg te Mons de tentoonstelling betreffende herinneringen aan het Souvereine Hof van Henegouwen. De tentoonstelling zal toegankelijk zijn tot het publiek, dadelijk na het Koninklijk bezoek.

16.45 u. In de zaal der Concerten van de Schouwburg te Mons, ontvangst aangeboden door de Conferentie aan de leden van de gerechtelijke familie.

De Koning en de Koningin zullen deze ontvangst bijwonen.

21.00 u. In de zaal der Concerten van de Schouwburg te Mons, groot Bal ingericht door de Conférence du Jeune Barreau.

Zaterdag 4 december 1965 :

15.00 u. In het Paleis van Justitie te Mons : Openingszitting. Mr. A. Wattier zal de gebruikelijke openingsrede houden. Hij heeft als onderwerp gekozen : « Le système judiciaire soviétique ».

17.30 u. Ontvangst in het huis Losseau.

20.00 u. Traditioneel banket.

MEDEDELINGEN

Vlaams Rechtsgenootschap aan de Universiteit te Leuven

Het Vlaams Rechtsgenootschap, kring van de Vlaamse rechtgeleerde faculteit te Leuven, herdenkt dit jaar zijn tachtigjarig bestaan.

Bij de oprichting in 1855 stelden de stichters zich een tweevoudig doel : de Vlaamse rechtstaal aanleren en ons Vlaams volk recht doen wedervaren op rechterlijk gebied. Tot de verwezenlijking hiervan kan het V.R.G. voorzeker bogen op tal van merkwaardige initiatieven, zoals de inzending van petitieën bij de taalwetten Coremans, de aktie tot vervlaamsing van de leergangen, de organisatie van Nederlandstalige pleitoefeningen en de opeenvolgende cycli van spreekbeurten door eminente rechtsgeleerden en -praktizijnen.

Het herdenken van de begrippen student en universiteit bracht mee dat het V.R.G. daarenboven nog een nieuwe rol toebedeeld kreeg : dienst van de student voor de medestudent in het belang van de gemeenschap. Ook in dit opzicht mag terecht gezegd worden dat het V.R.G. zich terdege heeft ingespannen o.m. door een cursusdienst, een sociale dienst, een jaarwerking in de verschillende doktoraten en de uitgave van het wetenschappelijk tijdschrift « Jura Falconis ». De organisatie en centralisatie van al deze diensten werd materieel mogelijk gemaakt door de oprichting in 1963 van het « Huis der Rechten », eerste Vlaams faculteitshuis te Leuven. Aldus is het V.R.G. uitgegroeid tot een onmisbaar verlengstuk van de faculteit.

Ter gelegenheid van zijn tachtigjarig bestaan wil het V.R.G. het belang van zijn werking door een jubileumviering beklemtonen.

Wij delen hieronder het programma mede van deze jubileumviering.

Programma

Dinsdag 14 december : 16 u. ontvangst van de pers in het « Huis der Rechten »; 20 u. optocht van de Vlaamse rechtsstudenten waarna ontvangst op het Leuven Studenten Korps.

Woensdag 15 december : 11 u. gastcollege door Prof. Van Bemmelen uit Leiden over « Persoonlijkheidsrechten »; 14 u. assisenzaak in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Leuven; 20 u. galadiner.

Donderdag 16 december: 11 u. Prof. Van Bemmelen: «Persoonlijkheidsrechten»; 16 u. ontvangst van Prof. Van Bemmelen in het «Huis der Rechten»; 20 u. Pinaconcert in de Gotische zaal van het Stadhuis door M. Duits en L. Backx.

Vrijdag 17 december: 11 u. Prof. Van Bemmelen: «Persoonlijkheidsrechten»; 20.30 u. voordracht in de Universiteitshalle.

Zaterdag 18 december: 10 u. Heilige Mis; 11 u. plechtige academische zitting in het Collegium Falconis, waarna receptie; 20 u. gala-bal in het Hof Ter Bank in Heverlee.

Driejaarlijkse Prijs van het Antwerps Notariaat

Het Antwerps Notariaat schrijft een driejaarlijkse prijs uit ten belope van 40.000 frank, toe te kennen aan de auteur (of auteurs) van een werk dat het Belgisch Notariaat aanbelangt en dat mag bestaan uit ingezonden manuscripten of uit een gepubliceerde verhandeling, verschenen minder dan drie jaar vóór de uiterlijke datum van inlevering.

Het werk moet een grondige studie vormen en een oorspronkelijk karakter vertonen. Het moet bijdragen tot de ontwikkeling van de rechtswetenschap en van nut zijn voor het Belgisch Notariaat. Het moet in het Nederlands opgesteld zijn.

De werken moeten ingezonden worden vóór 1 januari 1968 aan de «Tuchtkamer der Notarissen», Koningin Elisabethlaan 10, te Antwerpen, in drie exemplaren.

De voorwaarden zijn bepaald in het reglement, verkrijgbaar op de Tuchtkamer te Antwerpen.

Voor deze maal wordt het te behandelen onderwerp aan de keuze van de deelnemers overgelaten.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen - jg. 1965, nr. 10:

Vanheukelen L., Vrijwillige verkopen van onroerende goederen.

Tijdschrift voor Sociaal Recht - jg. 1965, nr. 6:

Magrez M., Commentaire de la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail.

Bulletin van de E.E.G. - jg. 1965, nr. 9/10:

Inleiding van het verslag over de ontwikkeling van de sociale toestand in de Gemeenschap in 1964.

Nederlands Juristenblad - jg. 1965, nr. 37:

Venema R., De Algemene Bijstandswet. — Ballieux P., De opleiding van de Jurist, met onderschrift van Prof. J. M. Van Bemmelen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie - jg. 1965, nr. 4879:

Van der Haar J., Suggesties tot wettelijke regeling van de crematie als modus van dodenbezorging (III, slot). — Van der Ploeg P. W., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak: Erfrecht.

Advokatenblad - jg. 1965, nr. 8:

Baron Van der Feltz F., Ten afscheid van Mr. G. J. Blok. — Baron Van der Feltz F., Rechtsbijstand en rechtsbijstandverzekering (rede). — De Savornin Lohman A.F., De rol van de advocaat bij de rechtsbijstandverzekering.

De Gerechtsdeurwaarder - jg. 1965, nr. 10:

Teekens M., Het internationale deurwaarderscongres in Nice (slot). — de Savornin Lohman A. F., Wijzigingen in de civiele kantongerechtsprocedure. — Verhaegen G. G. M., Afschaffing kwitantiezegel! Voortschrijdend modern inzicht op het gebied van zegel- en registratiebeslommeringen? — Cacheux A., Een schandelijke ontruiming? — Van Kampenhout H. L., De competentiegrens in kantonzaken. — Verhaegen G. G. M., «Nach Berlin!». — Verhaegen R. A., Boekaankondiging.

Arbitrale rechtspraak - jg. 1965, nr. 536:

Rechtspraak.

Mouvement Communal - jg. 1965, nr. 10:

Roelandts L., A propos de la présentation des budgets communaux. — Esteingeldoir J., Le pacte scolaire et l'enseignement communal. — Janssens E., L'usage des armes à feu pour maintenir l'ordre public. — Hourticq J., En France: Le regroupement des communes et des villages-centres.

Recueil Dalloz (Parijs) - jg. 1965, nr. 36:

Savatier F., La propriété de l'espace.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"